

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In quo Causae Forenses, Liber Epistolarum, Liber Fabularum, Et
Oratiunculae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

Oratiuncularum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71049](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71049)

ORATIUNCULÆ
QUÆ
PROLUSIONIS
AUT
GRATULATIONIS
locum habent.

PRÆFATIO.

Recurrunt quotannis in Literario ludo Philosophicæ aut Theologicæ Exercitationes, in quibus, Propugnatoris partes qui sustinent, antequam certamen incant cum Adversariis, proludere Oratiunculâ ad pugnam solent. Magnum aperit Orationibus ejusmodi ipsa Philosophia dicendi campum. At, quæ dicuntur in ejus laudem, tam trita sunt vulgò, tam pervulgata, ut audien-

dientibus statim fastidium pariant. Ergo cudant illi non pervulgatam sibi ideam, quæ novitate suâ placeat. Repræsentetur, verbi gratiâ, Philosophiæ studium sub imagine aliquâ institutæ peregrinationis aut navigationis operosæ per varias mundi plagas, quæ Philosophicas Quæstiones, Philosophorum Systemata, controversias eorundem ac discrepantes opiniones designet. Proponatur certamen illud ludicrum, quod oppugnantem inter & propugnantem committendum est, ductâ similitudine ab urbium obsidionibus, & difficultates utrinque ac pericula excutiantur. Hujus rationes ac momenta, cum illius experimentis, hujus defensores ac patroni cum illius sectatoribus & affectis. Fingat junior Philosophus nunc se deprehensum inter Academicorum Sylvas, aut Peripateticorum in Lycæo, modò Cassendi vel Cartesii in Scholas delapsus. Hic atque illic visa, audita narret atque excutiat, aut etiam conditâ fa-

libus

libus Atticis censurâ joculariter perstringat.

Erit etiam aliquando non injucundum in unâ aliquâ Philosophiæ parte vel Quæstione immorari, quæ Prolusioni toti materiam suppeditet; maximè si novum aliquod atque insolens super eâ systema propugnandum habeat, quod irritare curiositatem audientium possit. Sic occurratur delicatiorum hominum fastidiis, & subtilioris ingenii fama comparatur.

Quòd si Primarii cujuscumque Viri sub Auspiciis, quem demereri patronum cogitet, Theses tuebitur, tum Orationem sic instituat, ut ex occasione Philosophiæ descendat ad Mæcenatis sui laudes. Extollat ipsius sapientiam, ingenium, res ab eodem præclare gestas, non prætermittat grati animi significationem, si fuerit aliquo beneficio devinctus. Istius commemoratio plausum ab Auditoribus, à Patrono gratiam extorquet.

Qui verò sibi sumpsit hanc provinciam, ut cum propugnatore primus omnium congregiatur, & cæteris ad pugnam aperiat aditum; si ratio postulet, ut de Adversario suo præfetur aliquid honoris gratiâ, ex ipsâ quantum poterit Thesi, quam oppugnaturus est, sumat laudandi illius occasionem. Quæ enim ex ipsis rei visceribus eruuntur, hæc, ut recens nata, novitatis gratiam habent, ita attentiores reddunt animos, & placere magis solent. Laudabit autem in eo ingenium, pietatem, morum innocentiam, assiduitatem in studiis, re-latas in humanioribus Litteris laureas. Is, si parentes ac majores habet nobilitate, honorum insignibus, rerum gestarum gloriâ conspicuos, hinc erit gratulandi locus Adolescenti nobili, & præsumendi futurum, ut olim domesticorum exemplorum æmulator existat. Cavendum autem imprimis, ne luxuriet Oratio; & ubi nihil specialim dicendum occurrit, communibus

nibus

nibus in Locis diutiùs immoretur. Si qua, uti sæpè fit, propugnantem inter & oppugnantem ratio necessitudinis intercedat, poterit is non inconcinne ludere in Adversarii personam, quam ipse vel propinquus, vel affinis, vel amicus cogatur induere, imò & videri detrectare velle certamen cum eo, quem tueri omni ope contra ceteros deberet.

Quin & in ipsis Exercitationibus Theologicis locus est ejusmodi Præfationibus. Scitus & elegans puer adhiberi solet, qui concertationis aditum aperiat, & res graves ac serias præter ætatis conditionem pertractandas suscipiat. Hic quàm multa se offerunt, in quibus ludere ingeniosè & joculartiter possis! si nimirum exhibeat Adolescentulus, qui compositus viro non detrectet certamen, vel Davidis exemplo, qui Gigantem aggredi præsumpsit; vel ut alter Daniel, qui in difficili controversiâ se interposuit Judicem. Si præfidat unum se fore corum

rum Infantium aliquem, quorum linguas ita Deus erudit, ut ex ipsorum ore laudem perficiat. Si varias institutæ consuetudinis rationes requirat; puta, ut ex Puerorum moribus discant viri, quantam simplicitatem mentisque docilitatem ad ipsas res Fidei pertractandas afferre debeant: ne tam ingenii viribus, doctrinæve præsiidiis, quàm cœlesti divini Spiritus afflatu pares se fore ad resolvendas difficultates Theologicas confidant: cùm rudes & imperitos Deus plerumque elegerit, ut eorum, qui sibi videbantur sapientes, prudentiam reprimeret ac contunderet, &c.

Jam adepturis Magisterii lauream, sunt qui pro commissâ sibi provinciâ gratulentur, eosque suorum officiorum admoneant. Iis porro videndum imprimis, ut ex variis personarum circumstantiis, natalibus scilicet, indole, animi vel ingenii dotibus, educatione, rebus in studiorum palæstrâ strenuè præclarèque gestis gratulationis

ma-

materiam eruant, ut eorum, qui laudantur, propria, non trita, communis pervulgataque sit. Quædam Gratulationum hujusmodi subjiciemus exempla, in quibus vice cotis fungemur, quæ, exfors ipsa secandi, ferrum reddere acutum valet.

Jam quod attinet ad eos, qui in Magistratum inaugurandi, aut adcepturi Doctoris lauream aliquâ Præfationiunculâ suffragantium benevolentiam demereri solent, hæc capita dicendi argumentum dabunt.

Primò significabit gratum in eos animum, per quos sibi sedere liceat inter graves Magistratus, ingenio, probitate, rerum omnium scientiâ conspicuos. 2°. Modestiam præ se ferat fatendo se imparem tantam dignitatem sustinendo. 3°. Extollet momenta illius muneris, commemoranda virtutes, quæ adesse in Magistrato debent, puta perfectam Juris Legumque cognitionem, ut dirimere populorum controversias, de capite fortunis.

tunisque hominum ferre sententiam possit. Assiduitatem in Foro, ne afflictæ innocentæ ac desertæ solitudini patrociniū desit, Æquitatem ac constantiam, quas nec inflectat gratia, nec infringat metus. 4°. Fiduciam injiciet, fore, ut gravissimorum Magistratum præsentia, consuetudine, exemplis dignus & ipse tanto honoris apice aliquando videatur. 5°. Magistratus qui adsunt, ipsūque adeo totius consensūs Principem perstringet, & brevi Elogio prosequetur.

Denique cū Moderatori Provinciæ, aut viro cuiusdam primariæ dignitatis, qui ad regimen aut Ecclesiæ aut urbis accedet, gratulandum erit; significabit Orator primū, quantam is fecerit expectationem sui, virtutum suarum famā, quæ omnium aures implevit. Deinde si quid fuerit in eo singulati laude dignum, si quid gestum præclare, commendabit. Tum felicem Urbem aut Provinciā, fortunatos Populos appellabit, quibus sub tali Re-

S

ctore,

store, tam dulci sub imperio vivendum sit. Erit etiam hîc locus prædicandi sapientiam Principis, qui neminem eligat ad obeunda regni munera, nisi numeris omnibus absolutos. Postremò propensissimos omnium in eum animos, devotissimas ad omne obsequii genus voluntates esse profitebitur.

PRO

PROLUSIONES AD CONCERTATIONEM PHILOSOPHICAM.

Quod diurnam laboriosamque navigationem expertis contingere solet, ut amicum litus affecuti feliciter, nihil à ventorum furis aut procellosis pelagi fluctibus pertimescendum habeant; id utinam ego longum ac difficilem Philosophici maris cursum emensus, & optatum tandem portum adeptus gratulari mihi possim, Auditores ornatissimi. Nam quos biennio toto non exandavi labores, quibus non defunctus periculis, antequam dulcem votorum meorum metam prospicerem! Vidi desertas & inhospitas sedes, aut solis Chimæris habitas domos. Immorandum fuit ignotis Categoriarum in regionibus; vivendum cum populis barbaris, quorum variæ & insolentes formæ terrorem incutiant, & appellatio sola vel impavidas mentes percellat. Sustinendas habui Syllogismorum acies, perrumpendos viriliter cataphractos Enthymematum globos, insidiosas Sophismatum catervas prudenter declinandas.

Delatus sensim in Academi sylvas, atque altos nemorum recessus, vix cœperam capere partem quietis aliquam, veritatis unius, quam vide-

bantur illi unice consecrari, captus amoribus, cum instituta peregrinationis necessitate quadam avulsus amœnissimis è regionibus Stoïcorum in porticus delatus sum. Perculit oculos plena majestate sedentium gravitas; & austera morum disciplina, quam tradebant, rapuit me in admirationem. Verùm usum comperi non ita multò post docere eosdem graviora, quàm præstare ipsi aut valent, aut possent. Quare aspernatus fastuosæ gentis illius ostentationem incidi Peripateticorum in Lycæum.

Non displicuissent istorum hominum insuetudo, qui non tam improbabiler disputant, nisi actuosa præter modum ac pertinax eorumdem inambulandi cupiditas fastidium ingenerasset. Verùm declinare Scyllam dum cupio, in Carybida delapsus sum, Pythagoricam Scholam intelligens, jus limen vel ipsum non sustinui salutare, cuius fœni novis hospitibus quinquennale silentium imponi.

Rursum dare vela cogor, Zephyris aspirantibus, nova visurus maria, novas tempestates & procellas experturus. Nam quò fragilem cybaram non rapuere postmodum Carthesii vortices ac turbines? quos tumultus volantes huc & illuc Epicuri Gassendique Atomi suscitârunt! Nunc levem habebam, quâ pascere; modò raptus extra mundi limites, ubi ponere vestigium licentium inveniebam. Quin & lucentem Lunæ globum ingressus, quàm nova & inusitata hæc rerum portenta miratus sum! Nunc germanæ æstuantis reciproce maris causas, prodigiosas sublunaria corpora impressiones, profluente perenniter ab utroque polo vim magneticam ferentibus & propriis usurpavi oculis, neque expleri tuorum

corda poterant. Sileo quot occurrerint debellandi hostes; quoties certandum fuerit imparibus viribus cum feroci gente hominum, quibus in contentione vita est; qui nec salvi nec incolumes esse possunt, nisi feriantur vicissim & referiant.

Saltem, si quam cæteri navigatione defuncti securitatem sibi gratulantur, eandem penè positus in litore mihi possem polliceri; si periculis tot exhaustis, nihil jam haberem cymbæ fragili metuendum. At quàm dispar ab eorum sorte mea conditio est! Illi redditi patriis finibus extra omnem penitus aleam versantur; ego terræ jam propior, nisi summâ dexteritate navigium regam, tristissimum in ipso portu non declino naufragium. Illi peregrinis onusti mercibus, magnis expectationum sociorum plausibus excipiuntur; ego gloriosissimis tam ex vetere quàm è recenti Philosophiâ onustus spoliis vereor, ut avidam tot ingenioforum spectantium famem explere possim. Illis occurrit nemo, qui intercludat aditum, aut litus occupare fortiter cupientibus moras opponat. Mihi antequam consistere tandem liceat, & peracti feliciter cursûs palmâ gloriari, quàm se offerunt multi, quos vel ingenij æmulatio, vel opinionum diversitas, vel periclitandæ eruditionis Tyronianæ studium impellunt, ut se adversarios profiteantur, & capiti meo detrahere lauream pertentent.

Tamen non detrectabo certamen, si quod est, & sapientissimi Moderatoris, qui ad clavum sedet, sagacitate atque experienciâ fretus contendam usque viriliter, & adversum impetus qualescumque naviculam tueri pergam, donec placidâ in arenâ conquiescat.

S 3

ALIA

A L I A.

COgitanti mihi nuper, pars utra potior Philosophicis in concertationibus, oppugnante, an propugnantis censi debeat; visum est operosum esse quid nimis, rem decidere penitus; aded gravia utrinque tam commoda quam incommoda objiciebantur. Tamen utram totus in expendendis variis hinc atque inde momenti, sensi quotidianas Philosophorum pugnas quas illi, sive ad tuendas opiniones suas, sive ad labefactandas alienas adhibent, rudem aliquam atque umbratilem esse certaminum illorum imaginem, quæ in oppugnandis defendendisque urbibus committuntur; sic, ut, quâ ratione vel obidentes obsessos, vel obsessi obsidentes superarent eadem propè Philosophicis in contentionibus, vel impugnantibus à propugnantibus, vel ab impugnantibus propugnantes vinci viderentur.

Enimverò par utrinque institui video cum oppugnationis tum defensionis genus; labor occurrit non absimilis; idem penè armorum casus incidit, & certantium conditio germanam penitus sortem ac fortunam experitur.

Urbem oppugnandam qui suscipit, per quos ambages ac cuniculos molitur ac dissimulat viam, donec munimentis fiat propior, & ad eadem evertenda comparatus accedat. Qui Philosophicæ Theses, quas vocant, impugnandas habet, quibus multâ argumentorum circuitione tentat aditum, antequam ipsa contrariæ opinionis fundamenta videatur convellere! Ille quatit hostium propugnacula magnâ vi tormentorum; hic Syllogismorum robore Adversariorum principia labefaciat.

faciat. Alter, occupatâ statione, opus dum promovet, passus ex improvise ab obsessis impressionem, loco cedere cogitur, aut infidiosi pulveris cuniculo exturbatus suis ipse ruinis sepelitur. Alter dum disputantem redactum à se fuisse putat ad incitas, & victoriam sibi gratulatur, retorto quantitur Enthymemate, aut capiosa distinctionis perstrictus acumine sentit ruere oppugnationis fabricam, & irritos fuisse conatus suos dolet.

Quid multa: perstat obsessus hostis contumaciter, & oppugnantem speratâ palmâ sæpè frustratur: peritat in sententiâ suâ Philosophus vel victus; & suâ in distinguendo subtilitate, in negando confidentiâ oppugnantem fatigat & illudit.

At in tuendâ Thesi Philosophicâ, ut in defendendis mœnibus, an difficultas minor occurrit, Auditores? Obsessâ urbe qui clauditur, incertus, quâ sit irrupturus hostis, copias dividit, & dum periculum arcere cunctis è partibus cogitat, singulis tutandis locis imparatior accedit. Idem respondentis è pulpito Philosophico fatum est, qui Quæstiones plurimas, easdemque varias ac dissimiles propugnandas dum recepit, distractum plures in curas animum, eundem minùs ad singulas attentum habet. Expertes somni ac quietis dies pariter ac noctes agit moderator obsessæ urbis, ne fors incautus aut somnolentus occupetur. Quàm experrectum esse oportet Tyronem Philosophum, ne quid perperam neget, aut concedat, unde detrimentum patiat. Desunt plerùmque obsessis cibaria, nec armamentaria machinis atque præsidis exhausta longioris defensionis facultatem relinquunt; hinc dedendæ urbis ineluctabilis necessitas. Neque etiam tam inexhaustus est Philosophicæ suppellectilis apparatus, ut sustinendis diu

tot Adversariorum impugnationibus par obsessus inveniatur. Denique non est obsessis fugæ locus, nec spes eludendi vim obsidentium, nisi opportunè auxilium subveniat, quod præstò sit laborantibus, & urbem obsidione liberet. Neque conclusus pariter graves inter argumentorum angustias habet infelix Discipulus, quò se recipiat; nisi prudens Moderator ac Præses instillet in aurem quidpiam, & impeditum feliciter expediat.

At enim, quid promovisti, dicit aliquis, qui lite resolveris? vel quid crudiores militantium pugnae ad innoxias Philosophorum contentiones pertinent? Feci quod erat in me, Auditores, rem illustravi pro virili parte: quid agam deinceps consultius, quàm si controversiam omnem reliquam vobismetipsis, in hoc dimicationum genere contritis jam diu, dirimendam. Utinam nostra in respondendo tenuitas vestros non inclinet animos, ut plus in Propugnante difficultatis ac laboris quàm in oppugnante esse judicetis.

A L I A.

Pro eo qui priùs Militiam professus esset.

IToc erat solenne apud eos, qui Gladiatorum in Ludo exercebantur, nemo ut priùs missionem impetraret, aut donaretur rudem quàm palmarum multarum gloriâ nobilis eximium cum virtutis, tum industriæ periculum fecisset. Eandem sententiâ Palæstræ Philosophicæ esse conditionem, Auditores, & aspiranti mihi ad Philosophi nomen & gloriam, peracto non tam infeliciter opere-

operosioris biennii curriculo, periculosa plenum opus alex tentandum incumbit, & novum ingenii partaque in hoc stadio eruditionis specimen exhibendum.

At nescio quo meo contingat fato, ut crudiores olim pugnæ expertus sine pallore, hic, ubi ad ludicrum certamen descenditur, timidus inveniar præter modum, neque tam ambire videar propositæ mercedis decus, quàm dubii discriminis fortunam formidare. An ergo verendi magis videri debeant Adversarii illi, quibuscum in hac arenâ gerenda res est viriliter, quàm hostes patriæ, & in perniciem nostram tam pertinaciter conjurati? an esset minùs innoxia argumentorum seges, quibus jam impetendus sum; quàm horrentia pilis agmina & mucronum acies in jugulum parata? an demum facilior vitæ ipsius jactura, quàm Philosophici nominis detrimentum se objiceret?

Ut ut est; nihil me fateri pigeat, Auditores; nunquam tam terribilem incidisse mihi tubarum clangorem ac buccinarum strepitum, quoties cruentæ pugnæ signum ederent, quàm æris acuti sonus, qui me ad hodiernam Concertationem vocabat modò, pertimescendus visus est.

Quanquam næ incusandus ego, qui timeam, ubi nullus est timendi locus! Non hostes inter, sed inter amicos geritur bellum illud, cujus hodie præfectura nobis committitur; nec infelix potest esse hujus certaminis exitus, in quo, qui aggreditur, minùs vincere ambiat, quàm vinci. Accedit bene affecta spectantium voluntas, quorum præsentia dabit bellatori vires atque animos, & præsens ad plenam cumulatamque victoriam momentum sufficiet. Exulet ergo metus omnis; ac licet in hac arce Philosophicâ, quam tuemur,

S S

varia

varia occurrant loca, quæ fortitudinem pariter ac vigilantiam propugnatoris requirant, multiplices aditus pervii & ad idoneam defensionem minus bene comparati, fallaces hostium doli fraudesque prudenter declinandæ; ratum est præstare me dignum expectatione vestrà pugilem, & quam olim in defendendâ patriâ non ignavi bellatoris laudem consecutus sum, eandem in tuendis rebus Philosophicis famam vestro iudicio promereri.

A L I A.

*Cum Propugnator Theses suas dedicasset
Illustrissimo Ecclesiæ Principi Francisco
De Clermont de Tonnerre, Episcopo Lingonensi ac Pari Francia.*

A Spiranti mihi ad Philosophiæ Lauream, Illustrissime Ecclesiæ Princeps, quod mihi feliciter augurium contingat, quàm tuis sub auspiciis descendere contentionis in arenam, & tam potentis Patroni clientelâ posse gloriari? Eset mihi quidem in hac ingenii eruditionisque palastrâ, quod vereretur plurimum tennitatis meæ conficius, nisi vim ac fiduciam sufficeret tui Nominis auctoritas, & singularis ille, quo me resque meæ tutaris, affectus æquos ac benevolos omnium animos polliceretur.

At quas agam tibi pro tuâ humanitate gratias, qui tantus tantillum respexeris; & nihil ejusmodi promeritum hominem tam singulari beneficio prævenire non dubites? Quanquam vel in
hoc

hoc facinore tuo habes, Illustrissime Ecclesiæ Princeps, dignam beneficio, dignam te ipso mercedem ac gloriam; & quod videri fortasse possim meruisse minùs tam dulce præsidium, eò & tibi gloriosum est magis idipsum liberaliter impertiri. Ecquid enim est, quo magni viri se commendent illustriùs, quàm dum amant identidem oblivisci dignitatis suæ, ut se minimis impendant affatim, & in benemerendo voluptatem ac gratiam aucupentur? Hæc tua laus tibi singularis ac propria, cujus in partem venire nemo confidat; quam nec Majoribus debeas acceptam; quam & illi, quibuscumque nobilitatis & rerum præclarè gestarum ornamentis potiorem arbitrentur, & tibi, si viverent, fortè invident.

Nórunt quidem omnes, Ecclesiæ Princeps Illustrissime, quot abhinc sæculis deducas generis amplitudinem, quàm insigne titulis & conspicuum honoribus nomen geras, quantam Majorum gloriam tibi gratuleris: rémque actam agere videar, si retexere velim longam illam tot illustrium virorum seriem, qui, quantum ipsi à Gente Claromontanâ decus acceperunt, tantum eidem splendoris ac famæ suo in Religionem studio, fide in Principem, in patriam charitate rependerunt.

Testis famosus ille Aynardus Claromontanus de Cathedrâ Petri tam benemeritus, qui sub initium duodecimi, sæculi Calixtum II. Pontificem Maximum per summum nefas expulsam, comparato propriis sumptibus exercitu Romanam in Sedem restituit. Cujus facti memoriam etiamnum loquuntur & toti deinceps posteritati prædicabunt Claves illæ geminæ, quas Pontificiâ cum Thiarâ Gentilitio in scuto Claromontana Domus circumfert cum hoc Leminate, *si omnes te negaverint.*

usint, ego nunquam te negabo. Testis Aynardus alter, qui Humberto Viennensi Delphino adhæsit tam constanter, ut nullis Aimonis Sabaudi conditionibus alienas in partes abstrahi sustinuerit. Neque ille tanti officii leve præmium est consecutus, qui sibi Nepotibusque suis longos per annos præmi in eâ provinciâ Imperatoris nomen ac dignitatem promeruit. Testis Philbertus ille Claromontanus, qui Carolum VIII. medios inter hostium globos ad Forum novum in Italiâ delapsus, auditâ compellantis se se Principis voce, viriliter eripuit. Testes multò plures, quos ego eo lubentiùs prætereo, quò minùs obscura sunt & eorum nomina & rectè facta, Viri primariis, cum Ecclesiæ, tum Militiæ honoribus tantâ cum laude defuncti; quibuscum initam nobilissimæ quæque in Galliâ familiæ affinitatem sibi gratulantur.

Nôrunť hæc, inquam, omnes, at minùs illud vulgatum, quod dicam, nisi apud eos, qui peculiari Superùm beneficio Pastorem facti suis id ipsum oculis quotidie usurpant. Ut penè nullo ponas in loco quidquid laudis ac gloriæ tibi à Majoribus accessit: ut decoris illius, quo fulget ipse, Ecclesiæ Princeps ac Par Franciæ, generosus contemptor, tanquam unus è multis videri gestas, ut neglectis Aulæ, cui tam gratus & acceptus fore res, illecebris, commissæ provinciæ ultrò immeris; ut non proprio, sed cum iis communi hospitio gaudeas, quos Pastoralis officii adiutores elegisti; ut iisdem instituendis atque informandis ad bonam rectâque disciplinam totus incumbas, ut eruditionis palmam feras populis mirantibus quoties aut gregem erudis, aut doctarum concertationum arbiter, quod est obscurumcúmque, illustras, quod ab intrusum, pandis, quod impeditum explicas; ut tempus omne, quod à pastorali sollicitu-

citudine reliquum est, studio impendas sedulus, & in absolvendo egregio illo ac laborioso prorsus opere, quod in Concilia sacrâque Traditionem incredibili eruditorum omnium gaudio & expectatione moliris, jam pridem strenuè colloces; ut invisus nulli, nemini non gratiosus omnium existimatione & amoribus perfruaris!

Sed quò me studium tui, præposterum fortè, quantumvis ardens ac sincerum rapit; ut tibi unus non amicus fiam, dum hæc palàm commemoro, quæ clam esse modestia tua frustra voluerit. Abstineo tamen pluribus, Ecclesiæ Princeps Illustrissime, ne Patrocini tui, ultrò quod offers, ne benevolentia tuæ, quam impensius ambio, fructu videar excidisse.

PROLUSIONES

Ad ineundum certamen Philosophicum.

Pro Thesi D. Guillelmi Briçonnet.

INvitus à te tam humaniter, ut cæteris aperirem disputandi contra te viam, unum poteram subvereri, ne, cum illis in promptu sit, de te quid sentiant, palàm & apertè citràque invidiam omnem aperire; mihi propter veterem necessitudinem, quam assentationi proximam vulgò jaçitant, gestientis animi sensus efferre in medium non liceret.

Verùm abundè provisum est timorì nostro, dum eam fecisti existimationem tui, quæ nemini obscura sit. Nòrunt quippe omnes sagacitate.

ingenii tui, quod intricatissimi abstrusioris Philosophiæ nodi non impediunt; nōrunt constantem & assiduam in Litterarum studio diligentiam, quam labores nulli defatigant; nōrunt candorem illum suavissimæ indolis, cujus illecebris omnium devincis animos; nōrunt ingenuos, & ad singula cū pietatis, tum urbanitatis officia compositos mores, quibus cæteris exemplo esse meruisti; nōrunt, inquam, hæc omnes, &, me vel tacente, prædicarent.

Perge tam secundis auspiciis, Nobilissime Adolefcens, ad amplissimos honorum gradus, quos Illustrissimi Majores tui non virtute minùs, quàm nominis sui gloriâ consecrârunt. His illi instructi præsidii, quæ jam in te tam feliciter adumbrat suspicimus, ad eas dignitates, quæ sunt in Foro & in Clero summæ, pervenerunt. Testis mihi Robertus Briçonettus, quem mira vis ingenii, eruditio perfecta, summa dicendi laus, singularis rerum usus, vigilantissimi Præfulis in Ecclesiâ Rheimensi defunctum muneribus ad supremam Cancellarii dignitatem evexere.

Testis Guillelmus Briçonettus, Vir maturitate judicii, integritate, prudentiâ, fide clarissimus, qui Archiepiscopus ac Primas Narbonensis cū jam esset, sacrâ Purpurâ postmodum decoratus, denique ob navatam Carolo VIII. difficillimis in rebus operam regni totius administrationi præfectus est.

Testis Augustus Franciscus Briçonettus, cujus memoria recens adhuc in Majore Concilio, ubi Primi Præsidis tantâ cum dignitate partes non ita pridem sustinebat, eum nobis exhibet Virum, qui sic mollescere nescius visus est, cū jus & æquitas postularent, ut in cæteris nemo foret illo ad omne genus obsequii paratior; sic retinens gravitatis,

vitatis, ut eam ad consolandos miseros, quibus erat parentis locò, ultrò deponeret; denique sic infimis pariter ac summis venerandus, ut esset quoque carissimus.

Tu verò, qui vestigiis tantorum Virorum, quantum ætas patitur, jam insistis, Nobilissime Adolescens, cum te olim suum Curia vindicârit, tam florebis * in Foro Juris Legumque peritiâ, quàm politionis Litteraturæ laude, dum esses nobiscum, floruisti. Ut neminem passus unquam es, qui non tibi laboris studio esset inferior, sic assiduitate, diligentiam cæteris aliquando prælucebis: & quam in solvendis involutis quibusque Philosophiæ ambagibus dexteritatem atque solertiam nunc exhibes, eandem tunc in dirimendis litibus implicatissimis exhibebis.

Atque ut uno verbo complectar omnia, domesticarum virtutum æmulator, sicut festivitate ingenii, urbanitate morum, pietate, comitate in omnes Matrem amantissimam, ita contentione animi, doctrinâ, opinione probitatis Illustrissimum Parentem referes; quem non tam generis splendor, & illius, quod gerit muneris amplitudo, quàm judiciorum scientia, labor, vigilantia, sincerum æquitatis studium, candor animi, & singularis quædam fucique omnis expers humanitas commendant. Verùm sentio, dum tuis gentisque tuæ laudibus immoror, præripi à me aliam laudis materiem, quam tu tibi ipse ingeniosis responsis facturus es. Quamobrem, &c.

ALIA.

* *Dictum olim probavit eventus. Præsidis in tertiâ Inquisitionum Curia munere defunctus, magnam in rerum Forensium scientiâ laudem adeptus, & incredibili omnium desiderio ante annos extinctus est.*

*Pro Thesi D. Henrici - Francisci à Paullo
d' Ormesson d' Amboile.*

Hodie Consistorianus Comes Ararii moderandi Præfecturâ defungitur.

Quid isthuc moris est, Adolefcens Nobiliffimè
vel unde tam cupida contentions, tam rixarum
amans Philosophia, ut amicos inter
conjunctiffimos patiatur lites, ac diffidium velle
Tene fervire huic consuetudini, & instituti Phi-
losophici tam rigidum custodem esse ac satellitem,
ut hominem tibi tam multis, ut tute nobis
nominibus devinctum ad ineundum singulare te
cum certamen provocas ?

Si tua illa Philosophia has mihi partes de-
mandaret, ut in isto Virorum Illustrium consessu
palàm aperirem, quàm egregiè fueris de magistra
illâ vitæ ac morum disciplinâ toto biennii cur-
culo meritus, quantum Academia nostrâ glori-
etur, quòd te hospitem atque alumnum habuerit,
quàm grave apud omnes, dum hinc abscedis, re-
linquas desiderium tui; hæc si mihi, inquam, pro-
vincia traderetur, ut ultrò volensque oblatum de-
cendi de te, quid sentiam, locum arriperem in
facultati nostræ qualicumque gratularer, cui tam
ampla præconii materies contigisset! Tunc enim
relegens animo singulos, quos decurristi in hoc
Lyæo, studiorum gradus, narrarem, quantam
olim vel in puero mirati simus ingenii maturitatem,
& supra sortem ætatis nihil indignam viri
prudentiam. Prædicarem, ut annis crescentibus
vidimus

vidimus adolescere pariter illa virtutum semina, quæ tibi natura felix inſevit, Parentis optimæ pietas ac ſapientia excoluit, liberalis educatio promovit, tuum ipſius ſtudium ac diligentia perfecit. Retexerem plauſus illos, qui tibi dati ſunt, vel in Scholis, cum ingenii doctrinæque laureas acciperes, vel in Theatris, cum perſonam tantâ cum dignitate ſuſtineres, vel in hac Philoſophorum palæſtrâ, cum Theſes, uti nunc facis, propugnares. Dicerem, ut verſatus hîc nobiſcum es per rot annos ſine cujuſquam vel offenſione vel querelâ; ut reliquis ſemper pietate, ſtudio, docilitate, modeſtiâ, integritate morum præluxiſti; ut puerile nihil cum ſaperes, nullius in te invidiam, ſociorum omnium exiſtimationem ac benevolentiam concitâſti; cujuſ rei vel unum hoc argumentum eſſe poſſit, quod illi te communibus ſuffragiis Sodalitii Deiparæ Præſectum ac moderatorem elegerunt: quo in munere ita te geris, ut publico dignus iudicio videâre.

Hæc ſunt, Adoleſcens nobiliſſime, quæ, ſi Philoſophiæ leges paterentur, cum eâ ſecuritate extollerem, quam conſenſus omnium atque approbatio facerent. Aut ſi laudes ejuſmodi etiam debitas modeſtus quidam & inſitus tibi pudor reſpueret; quàm ego lubens immorarer in recolendo inprimis & nunquam ſatis prædicando Ormeſonii nomine, quod vel appellâſſe ſolum, laudâſſe eſt, ad eò gratiſſimam ſtatim reſfricat Illuſtriſſimi Avi tui memoriam; quem ſpectata toties rebus in arduis probitas, fides, æquitas ſuis amabilem, adverſariis, ſi quos habuit, verendum, carum omnibus atque admirabilem effecerunt: apud quem ſolitudo atque innocentia certum præſidium ſemper habuere: qui in cauſâ difficili, æquè ac lubricâ afflictae ſaluti opitulari maluit,

T

quàm

quàm videri quidpiam aut gratiæ, aut ambitioni, aut privatis offensionibus tribuisse: qui in excedendo Magistratu constanter & ubique magnus eodem abdicato major visus est. Cui spectari integritatis fama plus auctoritatis ac ponderis quàm plerisque muneris dignitas atque amplitudo conferebat. Quo iudice atque arbitro, homo privatus cum esset, plures majorésque controversiæ componi vidimus, quàm apud ipsos Iudices dirimerentur: cuius vita denique tota ingens documentum extitit, virtutem esse per se ipsam laudabilem, & nullis ad veram gloriam fortunæ præsidium indigere.

Talis tantusque vir, mirum, nisi similem filium procreasset. Ille vix in ipso ætatis flore nobilissimæ provinciæ præfectus & paternæ laudis studiosus æmulator, quàm egregium hodie perfectissimi magistratûs exhiberet specimen, quàm acres tibi, Adolescens Optime, ad eandem gloriâ assequendam stimulos adjiceret, nisi præmatura mors, tibi vivam paternarum virtutum imaginem, nobis segetem laudis amplissimam, tot Galliæ decus ingens atque ornamentum invidisset.

Quanquam hortatore non eges, neque feliciorem per te ipsum ad majora opus est, quisquam ut extimulet. At si in novo, quod jam jam ingreditur, rerum curriculo desiderabis aliquem ciliioris viæ comitem aut ducem, habes ante oculos, Nobilissime Adolescens, proximâ conjunctissimum affinitate Virum illum, quem sequi tantum est, imitari gloriosum, assequi laudis ipsius cumulus haberi possit.

Felicem te, Nobilissime Adolescens, qui te aptus ex te ipso ad magna quæque, tantum super à domesticis, quæ te undique circumstant exemplis præsidium invenias. Neque enim quam

quam hîc adjicio de clarissimis Majoribus, quos tibi materna nobilitas suppeditat, Illustrissimam intelligo Magistrorum familiam, quæ augustissimo Galliæ Senatui tot Senatores, tot Præsides omni laude cumulosos dedit: ac præsertim Ægidium illum Magistrum Senatûs ejusdem Principem, virum difficillimis rei Gallicæ temporibus, tam bene de Religione, de Patriâ, de Rege meritum.

Sed vereor ne progressus fortè longius ego sim, quàm Philosophicæ leges patiantur, neque tam pugnaturus tecum in arenam descendisse videar, quàm meo erga te studio facturis satis. Quare ut consuetudini morem geram, &c.

A L I A

Pro Thesi D. Francisci - Victoris de Breteuil Tresigny.

Cùm systemata Philosophiæ veteris ac nova Proponeret, Defenderet, Conciliaret.

NOVUM prorsus, insolens & operosum quiddam aggredieris, Nobilissime & ingeniosissime Adolescens, qui tam multas tam discrepantes inter se, tam ex adverso positas Philosophiæ cùm veteris, tum novæ Opiniones non proponere modò, vel tueri, quod paucorum est, sed etiam conciliare, quod vix quisquam ausus est ante te, profiteris.

Tu scilicet generosam imitatus audaciam,
T 2
quam

quam paternæ nobilitatis symbolum * Accipiter præfert, ibis per tot Philosophiæ anfractus & ambages, quocumque adversariorum æmulatio aut etiam malignitas jusserit?

Tu non minùs constans eris ac securus, quàm solet esse medias inter procellas, materni generis specimen, Aquila, * neque te ulla in isto, quod ingrederis bellandi genere inusitato, pericula terrentabunt?

Tu Clypei * illius instar, quem armis hostibus impervium fuisse sacri Codices testantur, & bis contra omnium oppugnantium tela invictus & illæsus?

Quin & hoc etiam polliceris, quod sol * exoriens rerum universitati præstat, id te vel in prima Adolescentiæ flore Orbi Philosophico commoderum, nihil ut sit tam abstrusum, quod non erit tam obscurum, quod non illustres, tam reconditum quod non pandas?

Mirum illud profectò, & singulari plenitudine confidentiâ illis fortè videbitur, qui vim ingentis tui, perspicaciam, & partam assiduo longioris curricula labore eruditionem non noverint. Nobis verò, qui rerum à te in hoc Lyceò feliciter gestarum seriem, qui palmarum tuarum gratissimam memoriam usurpamus, non est, nisi quod tibi per rimam gratulemur.

Tamen ubi tam felix occurrit tibi gratulari seges, quid dicam de te, Nobilissime Adolefcenter, qui unas mihi tecum dimicandi partes relique-

** Corpus primi symboli, quod præferes Thefis, præfertur hoc Lemnate: Quod jusseris, ibit. * Corpus secundi symboli, cum his vocibus. Nec tanta pericula erunt. * Corpus tertij symboli his superadjec-tis: Tela omnia contra. * Corpus quarti symboli hac verba præferens. Omnia pandet.*

An non ergo durum hoc satis mihi videri debuit, quòd Illustrissimus parens tuus, vir omni commendatione major, propensissimum meum erga se totamque clarissimam familiam tuam studium represserit; quòd severam imposuerit mihi legem, ne prædicarem de se vel splendorem eximium antiquæ domûs cum singulari modestiâ conjunctum, vel præstantissimæ mentis sublimitatem admirabili moderatione temperatam, vel gesta ab ipso sanctè atque incorruptè munera collaudarem. Quòd nihil dicere me voluerit de nobilissimis Fratribus, quorum alterum hie intueor politioris ingenii virum, tantòque digniorem eâ provinciâ, quâ defungitur, quantò elegantiorum bonarum Artium amœnitatem cum aulicâ urbanitate conficiat, Alterum etiam præsentem videremus, nisi illum iussa Principis, & ingenitæ laudis æmulatio bellorum in periculis remorarentur.

Quanta enimverò cresceret hinc mihi orationis seges ac copia, si quid delibare liceret ex iis omnibus, si vel materni generis gloriam, grato, uti decet, animo prosequi, & tam in ipso totius familiæ capite superstitem venerari, quàm in illustrissimâ Parente tuâ, quæ sexûs sui dotes omnes ac virtutes cum habeat, nullis ejusdem vitiis, aut etiam nævis urgetur. Quæ ingenium, prudentiam, sagacitatem, constantiam, dignam natalibus magnanimitatem, & cætera, quæ præstantes viros commendare solent, in se complexa, unum hoc suis in rebus numerandum putat, si pietatem colere, rem domesticam administrare sapienter, plenam summâ expectatione sobolem feliciter instituere potuerit.

An non, inquam, iterum atque iterum peto, Nobilissime Adolescens, durum hoc satis mihi sit, quòd pro debita paterno imperio reverentiâ ist-

T 3

hæc

hæc prætermittere silentio cogor, nisi tu me in eas conjiceres angustias, unde nihil tibi pariter liceat gratulari.

Quamquam vel cum dolore tuo non temperabo mihi met, quin adversarii atque oppugnantoris partes tantisper oblitus palàm eloquar de te, quod sentiunt omnes, quod loquuntur, quod, vel me tacente, commendarent. Quam enim non excitasti apud unumquemque admirationem rerum tuarum toto illo studiorum curriculo, quod in oculis nostris tam gloriosè peregisti? Suscepimus in te adhuc puero prima fortunatæ illius indolis initia, quæ tibi moderatorum pariter ac fortiorum animos conciliavit: adolevit illa tecum, & quæ naturæ munus primò videri potuerat, mox longo studio & assiduo labore perfecta, maturæ rationis partus debuit reputari. Quantum hinc hausisti præsidium ad ingenuum morum candorem, quo præfulges, ad comitatis urbanæ gratiam, in qua superiorem habes neminem; ad ipsam pietatem, cujus studiosissimus semper exististi.

Jam ubi aut ingenio, aut eruditione, aut actionis ipsius lepore certandum fuit, quantos, quam frequentes, quam plenos cumulatósque plausus, in scholis, in exedris, in scenis promeruisti!

Nihil ego vereor, Nobilissime Adolescens, ne quid ad assentationem compositum, nimio tuorumque studio, dixisse arguar. Locupletem habeo testem domum hanc totam, quam clarissimi nominis gloriâ cohonestasti, virtutum exemplis decorasti, & incredibili quodam tui desiderio jam afficies.

Perge hoc animo, Nobilissime Adolescens, perge sic præferre facem junioribus fratribus qui ætate quò te contingunt propiùs, eò laudab

lilis

liis tuis vestigiis insistant. Sed non video præripi tibi à me nobilissimi triumphii materiem, dum modestiæ tuæ vim facio. Quare, &c.

A L I A.

*Pro Thesi D. Alexandri-Joannis-Baptista
Lambert de Torigny.*

Quid me cupidum pacis & rixarum osorem, si quis est, Philosophicum in stadium perennibus discordiis ac contentionibus obnoxium pertrahis, Nobilis & ingeniose Adolescens? Saltem si tuâ causâ mihi veniendum foret in arenam; si quo contra adversariorum tuorum tela clypeo, aut etiam ense ad laceffendum indigeres, paratum me ultrò, nec quamcumque fortis aleam pro te subire detrectantem invenires.

At illum provocari à te in singulare certamen, qui nihil tam doleret, quàm tibi nocuisse, hunc eligi hostem ex omnibus, qui tibi ante omnes amicus videri velit: estne hoc, amabo, humanitatis illius, aut etiam indolis bonæ ac candidæ, quam in te nemo non suspicit, nemo non amat?

Esto ingeniosus, uti soles; perspicax, eruditus, & in dissolvendis Philosophiæ ambagibus tam felix fortunatusque, quàm visus es non ita pridem, haberi possis; at vereor, ne parùm amicus videâre, & hoc, quo me laceffis hodie, facinus, rerum tuarum gloriam aut deterat, aut etiam obscuret.

Quid? Litem tibi intendi à me perperam credis? aut fortè fictum animi gratiâ videtur illud quod queror? Vis quempiam de controversiâ nostrâ statuamus arbitrum? Age, nihil moror: ademus Tribunal illius Judicis*, quem tibi ipse inter cæteros maximè velis contingere: quem reverentis & amas ut patrem, & à quo vicissim paternæ caritatis studio atque affectu diligeris. Magistratum illum intelligo hæredem avitæ probitatis, quem habere causæ suæ judicem nemo non ambiat: cuius creditas bene res suas ac fortunas quivis arbitretur; cujus in judicio Litigator etiam pertinacissimus ultrò ac volens acquiescat: adeò omnino opinione sagacitatem cum diligentia, probitatem cum urbanâ comitate, facilitatem cum æquitate laude componit!

Equidem, ut fatear, quod res est, cum sit tibi fidelis, magnificus ac constans amicus, si quæ unquam fuit, unum vereri possis, ne in tuorum amicorum partibus rigidum se præstet vindicem, & mihi violatum à te jus amicitiae conquerentem iudice Patronus existat.

Quanquam ne metueas: absit, ut ullum patris tibi esse cum eo dissidium, quicum arduissimam vere necessitudinem omni officiorum genere debeas. Malim ego vel ingrata defungi oppugnantis provinciâ, si modò triumpho tuo servitorem, & quem tam auspiciatò ingredi paras laudis gloriæ campum, hunc mihi gratuler aperiri.

ALIA

* D. Lambert in Curia Libellarum supplicium persequens, Adolescentis Patruus.

A L I A

*Pro Thesi D. Ludovici Abbatis
Chomel.*

Quò me evocas etiam è longinquo, & quàm alienam imponis mihi personam ab eâ, quam tueri vellem, Nobilissime Adolescens? Si veniendum mihi huc fuisset, vel ut spectator ac testis forem illius gloriæ, quam ex hodiernâ concertatione relaturus es, vel ut plaudem ac gratularer victori, vel ut in hoc amplissimo confesso profiterer palàm, quàm egregiam hîc concitâris apud omnes opinionem tui; advolâssem ultrò ac lubens, neque me locorum intercapedo, neque amœnæ solitudinis amabilitas, neque concessa per has ferias solitis à laboribus cessatio retardâsset, quominus propensissimæ meæ erga te voluntati statim obsequerer; & quod non æquitatis minùs, quàm veteris necessitudinis ratio postulat, publicum rerum à te tota decennio bene gestarum testimonium redderem.

Neque me verò parùm delectâsset tam conveniens animo meo materies; sive dicerem de singulari meo studio erga familiam tuam, quam obiti multâ cum laude magistratus, ipsa supremi Galliarum Cancellarii amplitudo, & contracta cum primariis Aulæ Proceribus affinitas hodièque nobilitant; sive de te ipso loquerer, ac prædicarem ingenii tui perspicaciam, suavitatem indolis, morum integritatem, pietatis studium, indefessum laborem, cujus vel id unum inficandum ne-

mini argumentum erit, quodd intermissum longiori ac repetitâ sæpiùs ægritudine studiorum curriculum, confirmatâ nondum valetudine operosius redemisti; & quod alii reparandis viribus tribuendum censuissent feriarum tempus, idem tu feriarum ac difficili, si qua est, exercitationi mancipasti.

Equidem scio dotes illas egregias, quas laudamus in te plurimum, ac suspicimus, fructum esse liberalis illius educationis, quam hausisti domi, cum ab illustrissimo parente, tum ab ipsâ piæ sedulæque matris operâ, cui nihil antiquius fuit, quàm ut in te & amantissimo fratre tuo, cui Rex ante tempus ad ineundum Magistratum viam aperit, excoleret felicem indolem, & bene præparatos animos documentis pariter atque exemplis ad singula virtutum omnium officia informaret. Verùm quis neget esse hunc in adolescentiâ laudis cumulum, si disciplinam bonam apponere lucro nôrit, & credita sibi rerum optimarum semina valeat feliciter promovere.

Hinc vides, Adolescens Nobilissime, quàm læta mihi surgeret dicendi copia, nisi me adversarium malles, quàm laudatorem. Ergò, & tibi ut obsequar vel invitus, aggrediar, &c.

A L I A

Pro Thesi D. Achillis de Soubeyran.

ECce postremis nunc demum hujus Lycæi laboribus perfunderis, nobilis & ingeniose Adolescens, & emensus feliciter longioris curriculi stadium optatam jam diu metam propè
con-

contingis. Restat una discriminis alea, quam sub-
 eas in præsentia, aut potius imminet nova pal-
 marum seges, quam veteribus laureis adjicias.

Verùm quid dicam de te, aut potius quid
 non querar, quem in hodiernâ contentione unum
 inter cæteros adversarium elegeris? An levioris
 operæ victoriam illam fore censuisti, si defuetum
 multos jam annos Philosophicæ palæstræ pugilem
 ad certamen vocares? An titillasset fortè juveni-
 lem animum ea laudis æmulatio, ut cum magistro
 olim tuo certâsse dicereris? an, quia contentio-
 nes ac rixæ solent esse inter amicos amoris ipsius
 integratio, sperâsti novum aliquod ex hac con-
 certatione veteri nostræ necessitudini pondus ac-
 cessurum?

Quæcumque demum fuerit consilii tui ratio,
 cùm me descendere tecum in arenam voluisti;
 ego certè apponam lucro, quem tu mihi præter
 opinionem tuam commodum offers locum præ-
 dicandi de te, non tam quod ipse sentio, quàm
 quod omnes, quotquot te nôrunt, palàm lo-
 quuntur.

Quanquam modestiæ tuæ facere vim jam vi-
 deor, & qui statim se prodit in vultu tuo pudor
 ingenuus, silere me jubet. Sed an æquum est
 tibi morem ut geram? an, si indulgeam voluntati
 tuæ, florentissimæ hujusce domûs declinabo of-
 fensionem, ubi tam illustria dedisti per tot annos
 virtutum omnium exempla, nisi saltem ipsius no-
 mine gratias tibi quas debet, & rependit ultrò,
 referam? Nisi profitear palàm, quàm grave jam
 injicias apud eos desiderium tui, quibus societate
 tuâ deinceps carendum sit? An dissimulare mihi
 liceat, quàm suavis & amica nobis rerum à te ge-
 starum memoria futura sit, cùm te absente atque
 inscio retrahabimus candorem animi, suavitatem
 indolis,

indolis, morum innocentiam, pietatis studium, quibus sic præfulges inter socios, ut illi te in sodalitiis Deiparæ Virginis moderatorem ac præfatum communibus suffragiis assumpserint.

Gratulentur enimverò sibi Parentes optimi, quorum piæ sollicitudini tanto cum fœnore responderis. Gratuletur sibi parens amantissima, quam non matrum de more tibi muliebriter blandientem, sed stimulantem ad magna quæque persequens. Gratuletur multò magis parens optimi dignum hæredem sui nominis ac virtutis, & tantum beatum prole suâ se putet, quàm tu parente felix videris. Magnum illud est, quod dico, atque haud scio, an quidquam ad commendationem tuam dici queat illustrius? Nam ut sagacitatem ipsius, prudentiam, dexteritatem in agendis rebus prætermittam; quis illo aut melior, aut amantior æqui, aut amicus deditior, aut imitari pariter ac summis vivit acceptior? Testes appello viros, quotquot hîc adsunt, amplissimos, apud quos tanto in pretio est; testes volo conferentissimos illos egenorum atque inoptimorum greges, qui in Xenodochiis versantur, quorum commodis impendit se totum ac devovet.

Sed dum mihi tacitè suffragantur omnes, sentio orationi meæ reclamari ab iis unis, quibus placuisse imprimis ambiam. Quære, &c.

ALIA

A L I A

*Pro Thesi D. Jacobi Chauvelin De
Beaufejour.*

Acturus hodie tecum contra mentis huma-
næ *spiritualitatem*, quam vocant, cujus &
præsidio fretus ejusdem mentis immor-
talitatem defendis; unum, ut fatear quod res est,
sentio argumenti genus, à quo non mediocriter
pertimescendum mihi sit. Neque enim argumen-
tum illud aut petitum est extrinsecus, aut de-
promptum Philosophorum è scholis, quod in-
fringi rationibus, aut saltem infirmari posse vi-
deatur. Imò video tam fore planum illud ac
plausibile, ut omnium feriat oculos, & nullum
ambiguitati relinquat locum. Quid multa? Aliud
etiam adversario tuo incommodum impendet,
quòd argumentum illud semper habeas ad ma-
num; quod in te ipso positum sit; quòd ab eo-
dem abstinere non sustineas. Vide ergo, quàm
iniquis ego conditionibus ad certandum acce-
dam, cui cum hoste tam egregiè comparato di-
micandum incumbat. Tamen si velles in hac
concertatione nostrâ, ubi de spiritali animâ con-
troversia instituenda est, hoc indulgere mihi, ut
ad decidendam ejusmodi quæstionem de te ipso
conjectura non fieret, tibi ultrò volensque per-
miserim, ut in reliquis rationum momentis li-
berius excurras. Nam quo probare apud eum
pacto aggrediar animam non esse spiritalem, in
quo spiritus tam purus, tam vividus est, nihil ut à
corporeæ molis societate ac contagione patiatur?
qui

qui

qui tam acutum cernit in rebus, nihil ut abstrusum ipsi, nihil implicatum, nihil invidium occurrit. Fuit enim vel à teneris fortunata præstantissimæ tuæ mentis conditio, Nobilissime Adolescens, ut ipsius pueritiæ ignoraret tenebras, & supra sortem ætatis altum nescio quid ac sublime saperet. Hinc tot palmares laureæ, quas in hac ingeniorum palæstrâ tam constanter messuisti, ut multiplicem certaminum tuorum varietatem victoriarum ac triumphorum numero metiri possis.

Quamquam hæc est nobilissimæ familiæ tuæ ingenita laus, quam hæreditario jure tibi vindicas, ut ingeniorum ferax in primis audiat. Habes scilicet in illustrissimo Parente, præter cæteras, quibus abundat, animi dotes, auream morum probitatem, sincerum pietatis studium, spectatam in judiciis æquitatem, charitatem in propinquos, in amicos fidem, constantiam in laboribus, in perfungendo magistratu vigilantiam; habes, inquam, uberrimos diuissimi ingenii fontes, unde locupletes ad te rivuli jugiter promanant. Habes in amatissimo Patruo parentem alterum, qui, dum abest, ille gravioribus pro Regis Regniq[ue] gloriâ negotiis distentus, piam tibi sollicitudinem impendit, & insitos bonæ mentis igniculos omni ope ac studio fovet, alit, inflammat. Imò familiaris est ingenii gloria nomini illi quod geris. Testis egregius ille vir, * & omni prædicatione major, cujus suavissimam hodièque memoriâ provinciam, quibus tot annos præfuit, recolunt; quem Consistoriani Committes singulari præditum sapientiâ venerantur, & amant multò magis devotissimâ in omnes voluntate conspicuum. Testes ejusdem liberi parenti simillimi; quorum Alterum Gallia tota respexit perfectum omni laude & cumulatam sine rivali

* D. Chauvelin Consistorianus Comes.

rivali Oratorem; eundem præmaturo raptum funere lugere etiamnum non desinit. Alterum jam plaudebat sibi stimulis paribus ac præidiis ad fratrem decus festinantem, nisi majoribus pro publicâ re obeundis muneribus servaretur.

Sed nã ego lævus, qui diutiùs istis immorer, unde gravius causæ illi, quam tuendam suscipio, detrimentum accedat. Quare, &c.

A L I A

Pro Thesi D. Nicolai Le Breton.

FAustum habes hodiernæ concertationis augurium, Adolescens ingeniose, cui semel atque iterum tam feliciter præluseris. Testis ego palmarum tuarum, & congressus tecum in Philosophico stadio novi, quibus ad certandum denuð præidiis instructus accedas. Verùm tam bene comparatus ad rem gerendam viriliter, & dignos ingenio tuo, dignos eruditione plausus promerendos, utri plus debes, Naturæ an Arti? Equidem novimus quàm acrem ingenii vim, quàm capacem eruditionis bonæ, quàm patientem culturæ liberalis animum nactus fueris; sic ut arrisisse tibi Naturâ benignior, & tanquam parens optima carum inter ceteros alumnorum fovisse amicis videri possit. Tamen, mihi crede, habes unde institutioni, quam sortitus es, gratuleris impensis, qui Parentem optimum juventutis tuæ doctorem ac magistrum inveneris. Sobolis ille amantissimus non te alienis educandum manibus, aut liberalibus disciplinis informandum tradidit.

Ipsè

Ipse sumpsit hoc sibi, ut statim à pueris os filii ternerum figuraret; ut prima insereret eruditionis ac doctrinæ semina, unde uberiores deinde fructus colligeret. Hic affixus tuo lateri morum custos incorruptissimus non te opprobrii cuiusvis expertem modò atque integrum servavit, qui virtutis honos primus est, sed per arduam ac difficilem virtutum omnium semitam securum tibi aperuit. Hic te patientem laboris, bonarum artium cultorem, honestatis laudisque æmulatorem effecit. Nihil te sanum profectò patris hujus pœniteat, Adolescens optime, cui gratiam habeam tam singularem referendam. Hoc unum provido ut, quo cœpisti primùm, eodem pergas pede; quem inoffenso vestigio fidum hætenus ac tutum vitæ ducem secutus es, eundem deinceps mentem sana & ad meliora stimulantem conseceris.

A L I A

*Pro Thesi D. Ludovici Chauvelin, quæ
Oratoris olim in supremâ Curia Regii filius est.*

QUDD vocâsti me hodiernæ concertationis partem, habeo quas tibi plurimas referam gratias, nobilis & ingeniose Adolescens. Nam cum mihi dulce est servire gloriæ tuæ, amplam tibi nobilissimi triumpho segetem apertum nihil esse potest optatius, quàm testari palam meum erga te animum, & devotissimam jam tuæ familiæ tuæ voluntatem.

Verum

Verùm quàm ægrum inde mihi desiderium renascitur, unde suavissima gratulatio se offert. Frustra requiram oculis in hoc amplissimo cœtu, Virum illum, quem ego, quem tu adesse præter cæteros vellemus, quem nobilissimi, qui hîc ad-sunt Magistratus, & clarissimi Ordinum omnium Principes tam lubenter, tam cupidè intuerentur. Virum, inquam, illum, de quo meritò dubites, plûsne naturæ præsidii, quàm partis ab arte, soler-tiâ, exercitatione momentis deberet; apud quem ingenii sublimitas, summa dicendi vis, nativa ser-monis gratia, sibi principatum vindicabant; qui civilibus ac domesticis virtutibus circumseptus, pius si quis fuit, filius, bonus parens, conjux opti-mus, studiosus consanguineus, fidelis ac genero-sus amicus omnium judicio habitus est: cui oranti causas in Foro totus Senatus, universa civitas to-ties applaudit: quem controversiarum suarum ju-dicem aut arbitrum nemo non ambiit, nemo re-fugere visus est, nemo, vel cùm lite caderet, in-cusavit; adeò incorruptus æquitatis amator au-diebat! qui raptus in ipso ætatis flore acerbissi-mum toti Curia, Regi ipsi æquissimo virtutis æsti-matori, bonis omnibus merorem attulit. Sensisti ipse, Adolescens nobilissime, nam cur apertum publicæ opinionis testimonium vel cum dolore tuo præteream? Sensisti, inquam, ipse, cùm in re-centi luctu atratus totus solenne Theatrum pal-mari eruditionis, & ingenii laureâ decorandus con-scenderes, ut ad aspectum tuum & nominis tui appellationem, non tam plausus, quàm piam confertæ multitudinis miserationem commo-veris!

Nam quis pueritiam tuam fortissimo dulcissi-moque præsidio non doleret orbatam, cùm nova postmodum ex amantissimæ matris jacturâ lugendâ

U

leges

seges accessisset? Quanquam non fuisti omni solatio destitutus, cui tam multa informanda & erudienda Adolescentiæ tuæ adjumenta superfuerint. Nam cur refricare verear felicem avi paterni memoriam, qui postremos contrita in assidua virtutum omnium exercitatione vitæ annos tibi liberaliter indulxit, qui honorificâ defunctus cum summâ probitatis laude præfecturâ, Consistorianum demum Comes effectus, perfectam tibi consuetudini Magistratûs imaginem reliquit.

Verùm quid præterita requirimus, cum magnum etiamnum habeas in illustrissimâ familiâ tuâ orbitatis tuæ patronos, & domestica, quocumque te vertas, rerum bene gerendarum exempla. Appellarem illustrissimum Patrum tuum, nisi probè intelligerem, quantum ab omni laudum suarum commendatione refugiat: Patrum dico, quoniam tu merito colis ut patrem, quia paternum tibi avum impertit, quia fraternas virtutes exhibet ad exemplum, ingenio, comitate, morum elegantia, generose feliciter Magistratûs gloriâ fratri simillimus. Neque verò mirum est, quòd tam arcta fratrum utrumque jungeret olim concordia, quibus similes animos eandem ad magna quæque indolem mentis ra inieisset. Atque hæc dicenti mihi nullus opinor refragabitur, qui, dum Fratrum nobile per te sub disciplinâ nostrâ, quod honori duxi semper adolesceret, felicia jam tum virtutum illarum pericula deprehenderim.

At, si rigidum mihi de se silentium imponere Patrus ille tuus, non silebo certè paternam Aviam omni laude majorem. Commemorabo tuam curam, attentionem, vigilantiam, & piam pro educatione sollicitudinem experiris: quibus quæ charus, quàm dilectus habeâre, tuo ipsius periculis per-

pervidisti. Meministi, cùm nuper de tuâ salute graviter angeremur, qualis fuerit totius familiæ tuæ mœror, anxietas, ægritudo? Ut omnes vicissim domum istam solidos per dies completerent invalescentis aut remittentis morbi assidui & indefessi exploratores; ut alternantibus tristitiâ & gaudio, tecum ingravescere, tecum convalescere viderentur. Non tacebo Eminentissimum Cardinalem propinquâ tibi affinitate conjunctum; cui lumen ingenii, eruditionis gloria, Religionis studium, comitas morum, atque affabilitas plus admirationis apud omnes, quàm aut splendor natalium, aut sacra Purpura contulere; qui pro suavissimo, quo te affectu complectitur, dolebit hujus diei celebritatem sibi ereptam fuisse.

An tibi liceat tot inter præsidia & domesticarum incitamenta virtutum non æmulari grandiora, & mediocritate quadam esse contentum? Equidem scio, quò tua te indoles ferat, quàm nihil ab avitæ laudis æmulatione degeneres: quàm eximium in hoc Lycæo ingenii tui specimen dederis; quàm exquisitum Litteraturæ politionis guttum præ te feras, quàm acutum cernas reconditis & abstrusis in disciplinis. His rei bene gerendæ rudimentis cùm ætas, labor assiduius, & ipsa negotiorum facultas accesserint, dignum te profectò votis, quæ pro te facimus, dignum lætissimâ familiæ tuæ expectatione præstabis.

U 2

PRO

PRO PUERO

*Concertationem Theologicam au-
spicante.*

Quæ societas est Pueris cum grandioribus
maturâ jam ætate Viris ; & quod esse possit
infortitiæ nostræ cum vestrâ eruditione com-
mercium, ut non modò in hoc sacrosanctæ Theo-
logiæ domicilium nobis aditus pateat, sed doctis-
simis difficillimisque concertationibus veluti be-
nem præferre debeamus? Mihi certè perfructum
hujus institutionis consilium, visum est hoc præcep-
tissimè sapientissimos antiqui moris Principes, ut be-
neminibus Theologis imitandam suis in studiis atque
disputationibus ætatis nostræ naturam indolens
que proponerent, à quâ deflectere sine grandi
periculo non liceret.

Est enim nobis Pueris insitus quidam candor
veritatis & veritatis amor, ex quo Deus ipse, si quis
divinis Litteris credimus, suam perficere laudem
ambiat. Per nos fuci expers ac cerussæ nuda
arbitris loquitur, & ambages ac tricas perosa ne
lit quemquam, nec adulari cuiquam didicit. Ne
pariter Theologi cujusvis præcipua laus: hoc
decus, tanquam summum gloriæ apicem, con-
stetur; ut vel levissimas Erroris umbras non am-
veat à se modò, sed veritati amicus uni captivum
eandem in injustitiâ detinendam esse turpis
lator nunquam existimet.

Quid de meâ illâ conjecturâ sentiendum
deatur, tuum judicium, sapientissime Magister
noster Præses, tua existimatio sit. Ego inter
pro

pro commissâ mihi provinciâ propositam Quæ-
stionem aggredior in affirmantem & negantem.
In affirmantem quidem sic, &c. In negantem
verò sic, &c.

A L I A

*Pro Puerò inter Melitenses Equites
adscripto.*

Mirum vobis fortasse videbitur, Magistri
nostri sapientissimi, quòd in hunc locum,
ubi non armis, sed ingenio & eruditione
tota res peragitur, ego tam alieno à vestris mo-
ribus habitu, videar ad dimicandum paratior,
quàm ad disputandum prodiisse. Nihil tamen noster
hic ensis vos terreat: qui me si ab hujus con-
certationis aditu, tanquam extraneum, arceat, id
saltem exorabit Crux illa, quam gerimus, ut inter
vos vestrisque adèd in subselliis locum aliquem
promereri possim.

Est enim vestrum inter amplissimum, & eum,
in quem adscripti sumus, Ordinem affinitas tanta,
tanta cognatio; ut alter alterius opem poscere,
& amicè conjurare videatur: adèd mutuis &
communibus uterque officiis propugnandæ Fidei,
tutandæ Ecclesiæ, Religioni fovendæ adlaborat.
Vos, Ecclesiam qui regant, Pastores educatis ac
Doctores: Nos, qui pro eadem dimicent, Milites
exercemus. Vos, nequa germanam Fidem cor-
ruptelæ labes inficiat, satagitis: Nos, ne quid ea-
dem ab hostibus suis detrimenti capiat, procura-
mus. Vos intestinis bellis, nos exteris provide-

mus. Vos Romanam Religionem doctrinâ vestri
 Hæreticis metuendam exhibetis. Eandem nos
 morum gloriâ Populis infidelibus formidabilem
 simul ac verendam præstamus. Verbo dicam
 sicut in pace Ecclesiæ columnen, præsidium ac de-
 cus Sorbona, sic in bello Melita ejusdem Eccle-
 siæ propugnaculum, arx firma & ornamentum me-
 ritò nuncupanda. Quare pro eâ, quam Doctores
 inter Sorbonicos & Equites Melitenses intercedere
 oporteat, necessitudine, licebit, credo, mihi
 propositam à doctissimo Domino Baccalario
 Quæstionem aliquid disputare.

 GRATULATIONES

*Adepturis sacram Doctoris Theologi-
 lauream.*

F St hæc fatalis hominum conditio, nihil ut me-
 gnam, nihil exoptandum ipsis propositum
 quod magnis & assiduis eorum laboribus re-
 mi non debeat. Pulchrum quiddam est, & omni
 prædicatione superius, quod ambis; N. Habet
 Gloriam Lauream nescio quid, quod percellat oculum
 quod ambitionem titillet, tantòque potentius rapit
 animos in amorem sui, quantò videtur ea laus
 jorem ingenii & eruditionis famam præ se ferre.
 At quanti laboris fructus est ea gloria, quæ simi-
 lis acrioribus urget optimum quemque, & de-
 derio sui avidum laudis animum incendit.

Unum ego te volo testem. N. cujus ab
 eunte ætate cogitationes eò pertinere, ut
 stabilem Theologos inter Doctores locum me-
 xeria

reris. Age; quantum tibi in eo, quod ingressus es, curriculo sudandum fuit? Per quot salebras ac vepres, quàm difficiles per angustias tibi faciendus aditus, antequam votorum tuorum metam proximè contingeres? Mitto prima Literarum studia, quibus vel à Puerò animum excoluisti; sileo Philosophiæ tricas atque ambages, quas expediendas ac resolvendas habuisti; Prætereo varios illos periculorum casus, quos toties occupasti impiger, ut Theologicum in stadium erumperes. Verùm quàm nova, quàm difficilis, quàm longa laborum series tibi deinceps occurrit. Quantum operæ ponendū fuit in dissolvendis Theologiæ Scholasticæ nodis intricatioribus, in explicandis sacrorum codicum oraculis, in volutandis defricandisque sanctorum Patrum voluminibus, in relegendis vetustioribus Traditionis veræ monumentis, in repetendis, ab ipsis nascentis Ecclesiæ primordiis, rerum gestarum, quæ tam ad doctrinam, quàm ad disciplinam pertinent, Annalibus. Tanti pretii visa est illa gloria, quam tibi tot laborum amplissimam mercedem proposuisti.

Fruere illâ enimverò, & citra cujusquam invidiam frueri, jam referendus verendum Doctorum in ordinem, quorum societate ingenii tui vis ac perspicacia, indefessa contentionis assiduitas, & parva eruditionis tam sacræ quàm profanæ suppellex dignum te reddiderunt. Neque tu venies illis socius non amicus, qui tot præditus meritis magnum totius ordinis decus & ornamentum futurus sis.

✻ (o) ✻

U 4

ALIA

A L I A.

Quod longâ difficilique navigatione defunctis contingere solet, ut ad propioris portus aspectum respirare tandem incipiam, hoc ipsum tibi quis deferendum ultro non putes, N. ut Theologici maris cursum emensus & optata stationi redditus tantumnum paulum conquiescas. Neque in eo, quod decurristi feliciter, Oceanus locus otio aut desidiæ fuit. Remigandum habuisti fortiter adversus tumentes ac procellosos Errorum fluctus, qui fragilem, quam regebis cymbam identidem concussere. Fuit exerenda sagacitas atque solertia, quâ latentes periculorum opinionum syrtes ac scopulos declinaret: pugnandum imperterritâ & invictâ mente adversus impugnantium hostium impetus, qui tibi parvas opes auferre velle, vel amicum invidere litus videbantur. Non extimuiisti tot periculorum casus prudentem te ac strenuum navigii tui moderatorem exhibuisti: cumulatam ex omni parte victoriam tibi pro jure tuo gratularis. Appone lucro gloriam illam, quam meritus es, & in umbra palmarum tuarum conquiesce.

Quamquam quid requiem loquor, ubi novus labor exurgit? quid gratulor victoriam, quando metuendos hostes æmulatio laudis rursus excitat, quæ partum triumphi decus invident? Quid portum vel arenam commemoro, ubi novum maris æquor arandum incumbit? Sic est difficilis & laboriosa tibi restat etiamnum via quam peragas, nec leve vel roboris vel industriæ specimen edendum superest.

Tamen

Tamen nihil est ipse, quod metuas, aut quod metuamus tibi. Habes in conscientia inchoati scienter ac viriliter cursus, unde prosperum navigationis exitum tibi polliceare. Habemus nos in rebus à te tantà cum gloria gestis, unde felix reliquæ peregrinationis coniciamus augurium, & plenum victoriæ cumulum vel ante tempus tibi gratulemur. Una brevissimi temporis restat mora, cujus detrimentum, si quod videri possit, uberiori palmarum sænore compensabis.

A L I A.

ERat hoc apud veteres cum Græcos, tum Romanos in more positum, ut spectati virtute pugiles, multarumque palmarum Athletæ rude donarentur; & impetratâ missione non cogerentur ultra discriminis aleam subire. Hæc porro consuetudo apud nos hodie si vigeret, N. quis te pateretur descendere rursus in arenam; qui his ingenii doctrinæque certaminibus egregium dedisti tam sæpe solertiæ tuæ atque eruditionis specimen?

Te quoties vidimus enim verò, cum validissimis adversariorum oppugnationibus impetere; cum difficillimæ divini juris Quæstiones proponerentur; cum intricata sacrorum Codicum oracula haberes explicanda; cum tuendam Conciliorum auctoritatem, conciliandam Patrum inter se pugnantium sententiam, Traditionem è tot Annalium veluti ruderibus eruendam susciperes? Quoties, inquam, te vidimus ac suspeximus tantè variâ, tam multiplici difficultatum mole circum-

U S

septum

septum quasi ludentis speciem exhibere? tantum cum facilitate & excelsæ mentis perspicaciâ dissolvebas nodos, ambages expediebas, resolvebas ænigmata, tenebras ipsas & obsitam jamdiu cæliginem ingenij tui splendore dissipabas!

Cur ergo veniendum tibi etiamnum ad minus, quasi dexteritatis ac solertiæ faciendum haberes periculum? An te novæ laudis cupidum putem, nec contentum satis primarum Laurearum gloriâ, nisi illustrius quoddam victoriæ decus adjicias? Esto; æmulare, per me licet, pugilum illorum nobilem audaciam, qui plurimum jam defuncti periculis ultrò descendebant in campum, veteres palmæ recentibus cumulaturi. Non detrectabo vel hac conditione certamen; tuo triumpho minimè reluctans aut invitus serviam ac si dispendio meo suppeditare tibi gloriæ materiem oporteat, senties me tecum armis imparibus paratum decertare.

A L I A.

Quam laudabile videri debet illud Majorum nostrorum institutum, qui tam varijs, tam frequentibus, tam assiduis Exercitationibus stimulamdam Candidatorum æmulationem cœperunt. Scilicet existimabant illi sapienter ac verè esse conditionem ingenij terræ persimilem. Ac, quemadmodum illa, quantumvis pinguis sit ac ferax ex se se, nihil præter spinas aut avenas steriles procreat, nisi diligenti culturâ exerceatur: ita largus ingenij fons arefcit continuo, vis ejusdem atque acies quantocyùs hebescit, nisi ad felicem ipsius naturam Exercitatio frequens accedat. Igitur

Igitur quàm sedulò incumbit in laborem avarus Agricola, quàm impigrè terram aratro vertit, quàm operosè illam versat omnem in partem, fructus ut ferat expectationi suæ pares; tam acriter, benignam ingenij venam quisquis nactus est, illam pertentabit, tam assiduè eandem extundet, tam gnaviter sollicitabit ac scrutabitur, si quid admiratione dignum elicere voluerit.

Quare miretur nemo, quòd tot homines ingeniosi immensis per tot annos laboribus se se macerent; quòd dies noctesque chartis impalescant, quòd consenscant in studijs, quòd quotidianæ dimicationis aleam non reformident. Norunt illi nimirum, quàm infructuosa & inutilis foret ad gloriam, quam ambiunt, ingenij sui ubertas ac copia, quam inertis segnique otio languescere paterentur.

Sed quid ista persequor operosius? Unum te appellabo testem hujusce rei locupleuissimum. N. Equidem miramur in te eximiam ingenij vim, perspicaciam singularem, acres imprimis igniculos, quibus ad capeffendas liberales artes feliciter comparatus videri possis. Sed age; an tibi sic placuisti in egregijs illis dotibus, quas accepisti à naturâ, ut labori parceres; ut vim insitam studio non promoveres; doctrinâ non excoleres; assiduis concertationibus non exerceres? Hoc tu si abrueris fateri, modestiæ plus æquo serviens; nos certè non possumus palàm non profiteri, qui suspeximus in te tam sæpe confertissimam eruditionis cujuscumque supellestem; quæ non tam ingenij, quàm laboris ipsius & exercitationis fructus est. Fruere geminâ illâ laude, quarum altera, si naturæ munus est, altera virtutis unius tuæ merces debet videri.

ALIA.

A L I A.

COgitanti mihi nonnunquam varios illos honorum gradus, per quos sapientissimi Majores nostri Theologiæ Candidatos ad supremum Doctoratûs apicem ascendere voluerunt, contigit admirari non abfimilem ordinis illius imaginem, quem auctor naturæ in ipsâ tempestatum varietate ac vicissitudine tam sapienter instituit.

Præit reliquis anni temporibus gratissima Veris amenitas; & admirabili florum pulchritudine, quos parturit, ad futuræ mox ubertatis lætissimam expectationem exsuscitat. Ita cæteros ad honorum titulos recludunt aditum prima Baccalaureatûs insignia; quibus Candidati, quotquot decorantur, suavissimis, quos explicant ingenij eruditionisque floribus, orituram postmodum copiosissimæ doctrinæ segetem prænunciant.

Veri succedit æstas, per quam ardentissimis solis caloribus natura tota incenditur, promouentur segetes, fructus maturescunt, terra suas opes ubique pandit & ambitiosius ostentat. Quid ad Theologiæ Licentiæ labores, qui Baccalaureatum subsequuntur, repræsentandos accommodatus est? quo tempore fervent imprimis disputationum æstus, acuuntur ingenia, mens eruditur, ditescit memoria, & magnificus per singulos dies maturæ jam ac perfectæ eruditionis apparatus, mirantibus sacræ Facultatis oculis atque animis exhibetur.

Æstatem Autumnus occupat, optatissima ante alias omnes anni tempestas, quæ strenui ac diligentis

gentis Agricolaë pensat labores, vota cumulat, gratissimis cujuscumque generis opibus præteritam egestatem gratulatur. Tam expectata nobis omnibus, post dura longissimi curriculi tædia, sacra Doctoratûs laurea contingit, quæ priores levat molestias, cupidum ingenuæ laudis animum exfatiat, conciliat ubique nomen ac famam, & ad quemlibet deinceps dignitatum apicem viam aperit.

Restat anni pars ultima, per quam partis licet frui vitæ bonis cum otio, quod nulla sævientis frigoris acerbitas perturbat. Sic reliquo vitæ tempore Laureæ suæ in umbrâ Theologiæ Doctor conquiescit, & quantumvis sæviant fata, suavissimum habet in suâ dignitate solatium pariter ac subsidium. Gratulare tibi, N. Quodcumque in hoc, quod decurrimus, stadio gravius occurrit, jam emensus es feliciter; una superest laboriosa contentionis merces ac compensatio, digna ingenio tuo, digna eruditione merces, quam adeptus brevî expertem ab omni sollicitudine plenamque nobili otio tranquillitatem experieris.

A L I A.

QUàm dissimile stadium illud est, quod decurrimus ab eo, quod ambitiosum hominum genus Olympicis in ludis ingrediebatur. N. Illi difficilis cursûs eâ conditione tentabant aleam, ut, cum plurimi certarent simul, unus ex omnibus periculosi certaminis præmium ferret. Nos, si longiorem fortè difficiliorémque campum subimus, saltem ea spes manet, de futuram nemini, quam ambimus omnes, assidui laboris

ris

ris mercedem. Illi felices inter cæteros & supra vulgus hominum elati sibi videbantur, si pulvere, quem in curriculo collegerant, conspersi redirent; Nos gloriosis antiquitatis totius tam sacrae quam profanae spolijs onusti revertimur. Illos una vis membrorum aut in declinando metæ offendiculo dexteritas victores efficiebat: Nos contentioni mentis & improbo labori victoriam debemus. Illorum quidem vertendum industriæ, quod fortunata decursionis palmam referrent; at partem laudis illius aliquam equorum velocitas atque exercitatio vindicabat: Nos instituti peractique feliciter curriculi gloriam nemini præterquam nobis ipsis gratulamur.

Quod si illi, quos spes incerta, merces fragilis invitabat, tam alacres, tam contemptores periculorum inveniebantur; quanto alacriores, & ad difficultatum obices superandos paratiores esse nos oportet, quos expectatio certa & immortalis Laureæ gloria incendit.

His ego te acuerem stimulis, N. nisi spectatum fecisses palàm tam sæpe, quàm nullis ad gloriam incitamentis egeas. Tua te virtus hortatur satis ac stimulat, nec opus est, ut currentem tam laudabiliter quisquam paret incendere. Perge porrò tam felicibus auspicijs; Tibi te uni ultro permittimus; neque dubitamus partem victoriæ decus tibi vel ante tempus gratulari, qui tam potentibus ad eandem reportandam præsidijs instructus videâre.

ALIA

A L I A.

Pro Socio Sorbonico.

Quam vastum, quam uberem, quam plenum
 refertumque bonarum rerum copiâ cam-
 pum nobis hîc offers atque aperis! Agnosco
 laboris indefessi fructus, revereor, ut par est, exi-
 mium ingenij & singularis eruditionis specimen,
 majorem omni prædicatione nostrâ dicendi sege-
 rem fateor in hodiernâ concertatione fuisse nobis
 oblatam. Scilicet jam recludis & explicas ope-
 illas, quas assiduo tot annorum studio comparâsti.
 Invitas unumquemque ad spatiandum horto in
 amœnissimo, quem florum omnium varietate,
 fragrantia, pulchritudine distinxisti. Pateris etiam
 decerpere nos ad arbitrium fructus illos, quos
 seminâsti tam sedulè, irrigâsti tam prudenter, tam
 feliciter excoluisti. Felix illa tellus, quæ strenuos
 ad eò peritòsque cultores tulit, quæ alumnos suos
 tales ad artes informat; quæ vigilantiam, labo-
 rem, industriam incendit. Plaudat sibi domus
 hospita, cujus è gremio prodistam excultus ipse,
 & ad excolendos alios tam egregiè comparatus.
 At gratuletur sibi impensius Sorbonica familia,
 quæ te filium in suum ultrò suscepit, cui lætissi-
 mam quamque ab institutione bonâ spem affert;
 quam inclytâ virtutum omnium famâ, & parto-
 rerum bene gestarum decore, ingenio, pietate,
 doctrinâ cumulabis. Nos verò, qui te felici nostro
 fato commilitonem in eadem palæstrâ nacti sumus,
 beatos nimis ac fortunatos, si non admiratores
 tantùm rerum tuarum, sed imitatores etiam videa-
 mur.

ALIA.

A L I A.

*Pro Doctoratus Candidato, eodẽmque
Religioso.*

Quoties ego oculos conjicio Theologos in viros, ex quibus Parisiensis Facultas constata est, toties intueri mihi videor terribilem illam Errorum monstris ordinatamque castrorum aciem, quam sacrae Litterae describunt, aut fortissimam atque inexpugnabilem Turrim illam, ex qua mille clypei dependent, omnis armatura fortium. Nam qui tandem illi sunt, nisi instructus adversum Religionis hostes exercitus, paratus semper decertare viriliter, & tutam ab omni impugnatione Ecclesiam praestare. At licet unus sit idẽmque omnibus animus, quanta inter illas militares Religionis copias, & quam admirabilis varietas occurrit.

Neque verò Religiosi Ordines minùs utilem ab omni ævo laboranti Ecclesiae navaverunt operam, aut suis hodiẽque laboribus levem sacrae illius Militiae gloriam sibi vindicant. Nostis pietatis studium cum eruditionis laude componere, & dum erudiendis rudibus, pravis erroribus dedocendis, revocandis ad antiquam fidem errantibus verbo pariter & opere incumbitis, facit vis precum & obsecrationum vestrarum apud praepotentem Deum, ne, quod suscipitis cumque, suo successu defraudetur, aut ulla pars laboris vestri cassa & irrita sit. Plaudite vobis, generosi Christi Milites, contendite novas cumulare palmas, veteribus recentes triumphos adjicere. Tũque inprimis,

mis, qui tam saepe nostris in concertationibus
 eximium dedisti ingenij reconditionisque doctri-
 nae specimen, qui novum in decus, in novum Or-
 dinis tui lumen assurgis, quam suscitasti jam diu
 lætissimam expectationem tui, fac eandem ut su-
 stineas, aut, si fas, vincas etiam ac superes.

A L I A.

Quod olim difficillimis Ecclesiae temporibus
 facere solebant Religiosae vitae cultores, ut
 è solitudinibus suis ac speluncis prodirent
 palam laboranti Religioni opem laturi; id ipsum
 vos quanto totius Ecclesiae commodo facitis ho-
 dieque, quos nobilis quaedam divinae gloriae æmu-
 latio ex ipso quietis & tranquillitatis sinu ad ju-
 vandos labores nostros adducit! Ac licet singu-
 lari Dei omnipotentis beneficio non desint in
 Clero Gallicano insignes pietate ac doctrinâ viri,
 qui sterilem vineam Domini minimè patian-
 tur; tamen tam gratum est, quam quod gratissi-
 mum, quod nobis ultrò volentesque ministe-
 rium impenditis. Neque verò nos piget habere
 socios nostrorum laborum tot insignes sagaciorè
 ingenio, eruditionis laude, pietatis gloriâ viros,
 quibus nihil est antiquius, quam ut suum in Ec-
 clesiam studium palam approbent, & strenuos se
 ejusdem defensores ac vindices quocumque re-
 rum suarum discrimine exhibeant. Quòd si,
 Scripturâ teste, frater qui adjuvatur à fratre, quasi
 civitas firma reputatur, quam formidandam er-
 rorum monstris societatem illam esse oportet,
 quæ conjunctissimos tot fratres ostentat eodem
 divinae gloriae studio succensos? Adeste nobis

X

igitur

igitur totis animis. Ecce tot regiones albæ jam ad messem, quæ vestram opem desiderant. Venite lætis agminibus omnes tibi persimiles, omnes ab iisdem instructi pietatis ac doctrinæ præsidijs, quæ suspicimus in te, quæ tibi impensè gratulamur.

A L I A.

Est hæc multorum querela, qui in eo verfantur studio, quod tu tam feliciter decurras, tam esse concertationum multitudinem et varietatem, quibus interesse Theologicæ Laureæ Candidatum, & ingenij pariter ac doctrinæ æmulum dare specimen necesse est; ut vix sibi sufficit ab eâ negotiorum mole fati otij, quod proprijs studijs impendant. Quod si tam speciosa exoptulationi videtur esse locus aliquis, uti vera est, quid par est sentire de vobis, quos Religiosæ disciplinæ ineluctabilis quædam distractio à continuis studiorum laboribus multò magis vertit, & mentem divisam inter multa & intentum pluribus, vel invitam ac reluctantem dissipat. Nam quid ego memorem diurnas nocturnasque preces, quid referam psallendi in choro assiduitatem, quid varias domestici instituti occupationes, quid indefessam opitulandi Proximo sollicitudinem, quid impositum multis disseminandi Verbi divini munus recenseam?

Tamen quis non miretur tam diversa inæxultos Litteris omnibus, tam comparatos versus contentiosæ scholæ difficultates, tam scietes juris divini, tam peritos in interpretandis

etorum

eorum Patrum operibus, quàm si destituti importunâ cæterarum rerum solitudine, in unos Theologicæ Licentiæ labores haberent incumbendum?

An non par est credere, quod de se Doctor Angelicus profitebatur, eos majorem eruditionis suppellectilem ex ipsâ Crucifixi contemplatione, quàm ex ipsis librorum fontibus comparâsse. Quod cum de multis Religiosarum familiarum incolis, qui certaturi nobiscum in hanc Theologicâ stadij arenam descendunt, pronunciare licet, tum de te inprimis, qui tantum doctrinæ apparatus cum tantâ pietatis laude confocias.

PRÆFATIONES

Ad auspicandum Magistratum.

ET si tacita quædam rerum magnarum æmulatione, & ipsâ, quæ me circumstant, exemplis domestica jam pridem adhortantur, ut amplissimam hujus Ordinis plenamque auctoritate summâ dignitatem consecrarem, Princeps Senatus Illustrissime, Illustrissimi Præsides, Senatores amplissimi, tamen hoc aditu laudis, quem tot præstantissimis viris patuisse video, non modò me par nondum ætas tanto muneri, sed multò magis rei ipsius, quam ambirem, amplitudo prohibebant.

Alterum quidem difficultatis caput sublatum jam videor mihi posse gratulari; quandoquidem Regis optimi singularis indulgentia præscriptæ Legibus ætati sic derogandum putavit, ut jus etiam suffragij præter ipem ac meritum concederet.

X •

deret.

deret. Verùm sentio nihildum penè confectum esse, qui gravissimum, qui mihi refringendus superest, obicem jure merito pertimescam.

Quantâ enimverò maturitate ingenij eum oportet esse præditum, qui sedere non dubitet inter clarissimos Magistratus, quos non tam contracta in foro canities, quàm plena majestate gravitas & consummata quædam prudentia verendos exhibet? Quanto rerum Forensium usu exercitatus ac contritus debet accedere ad dicendam de capite fortunisque hominum sententiam, quantum & ipsi, qui eximiâ florent Judiciorum scientiâ non sine aliquâ trepidatione pronunciant? Quanta denique firmitas mentis animique constantia in eo requiritur, qui nec illudi se blandientium illecebris, nec dominantium auctoritate perterriti patiatur.

Hæc certè meditati mihi diligentius non levem hodiè que moram afferant, Illustrissimi Præfides, Senatores clarissimi, nisi me vestra sustentent humanitas, & certum difficillimis in rebus prædium polliceatur. Quid enim metuendum habeam, sapientissimos pariter peritissimosque magistratos nactus, quorum sub disciplinâ errare non possim; qui, si quid erit ambiguum, resolvent; si quid obscurum, diluent; si quid intricatum, expeditent atque explicabunt. Jam verò quantum facultatis accedet; si mihi conicere oculos in eundem liceat in augustissimum hujus Senatûs caput ac Principem, quem non tam illustris avorum gloria per continuam tot annorum seriem propagata, quàm inusitata quædam juris Forique scientiâ incorrupta æquitas & mancipata jam dudum ipsi genti pietas in Deum, in Regem fides, in populum amor commendant.

Hac ego fretus expectatione I. S. P. Illustrissimi Præsides, Clarissimi Senatores minùs verear flagitare, ut in hoc sanctissimo Themidis sacrario confidere vobiscum liceat. Quod si pro vestrà singulari humanitate concesseritis, sic conabor præclarissima illa, quæ passim editis, probitatis, vigilantia & æquitatis exempla consecrari, ut vestro iudicio atque calculo non omnino indignus videar extitisse.

A L I A.

EX quo singularis Regis optimi indulgentia & vestra omnium humanitas fecêre, Illustrissime Senatûs Princeps, Præsides Illustrissimi, Clarissimi Senatores, ut ante præscriptam Legibus ætatem liceret mihi amplissimi hujus Ordinis auctoritatem contingere; intellexi pervidendum mihi primùm, quid postularer à me munus illud, quod ambirem, & gnarus deinde imponendi mox oneris ad sustinendum illud viriliter incumbendum putavi.

Verùm id ipsam quod volebam nôsse, quantò penitiùs vidi, tantò sensi magis adspirâsse me fortè altiùs, quàm par esset, & tenuitatis meæ conscius, ambitiosi præter modum voti me metantùm non inculavi. Quibus enim præsidij didici instructum eum esse oportere, qui recenseri velit clarissimos tot inter viros, quibus ingenij laus, eruditionis fama, longus rerum Forensium usus, æquitatis amor & spectata probitas verendum toti Gallia nomen conciliârunt. Quàm perspicacem naturâ, solertem mente eum esse oportet, quàm multâ experientiâ exercitatum, qui implicatam tricis

X ;

atque

atque involucris veritatem adeat & eandem simulationum larvis obductam possit internoscere. Ut non leviter Litteris & doctrinâ tinctus esse debeat ille, qui populorum mores varios, consuetudines regionum, Veterum instituta, Leges, Edicta, totius antiquitatis seriem animo complectendam habeat, & ortas singulis de rebus contentiones dimendas suscipiat! Ut rigidus æqui defensor, & fœdus constantique Innocentiæ patronus, quem nec utilitatis propriæ ratio moveat, nec perturbet metus, nec gratia demulceat aut inclinet.

Tamen etsi hæc timorem afferunt non leviter non deterrent tamen juvenilem animum, aut cupidum rerum bonarum consensescere patiuntur. Imò sensi, ut fatear, quod res est, novos hinc mihi admoveri stimulos, unde invalescere metus debuisse; & quanto præstantior visa est, que circumfulget vos gloria, tanto succendit ambitionem acrius, & ad æmulandum, quod magnam est, provocavit. Vestrum erit ignoscere Ill. Sen. P. Illustriss. Præs. Clar. Senatores, si quid audeam videar, præterquam quod aut ætas ferat, aut temeritas nostra patiatur.

At informantem animo & præcipientem vobis omnibus aliquam perfecti Magistratus imaginem, non licuit illius adipiscendæ spem fore certam, nisi affiderem illis propius, qui abscissum ejusdem exemplar singuli subjicerent. Vestrorum labor ego quotidie, dicebam mihi metipse tacitus, tot inter Fori lumina, neque non pars aliquæ lucis illius inexhaustæ ad nos pertinebit, quæ quod erit caliginosum cumque excutiet. Ad eum sedulus comes præstantissimis Ducibus, & eorum vestigijs insistens per intricatas Legum ac Litterarum ambages inoffenso pede decurram. Respicere etiam licebit in ipsum augustissimi Senatûs Principem

cipem & ab illius ore pendere, unde tot Effata,
tot Themidis oracula prodeunt.

Hac ego fretus expectatione multò magis,
quàm ullâ sagacitate mentis aut industria, aggre-
diar, &c.

A L I A.

Quod ambieram votis omnibus, & quod tenui-
tatis meæ conscius vix audebam mihi polli-
ceri S. P. I. Præsidi. Ill. &c. id hodie non
sperare modò posse videor, sed etiam singulari
humanitatis vestræ beneficio propè concessum
gratulari. Tamen cogitanti mihi, quanti sit in hoc
verendo Themidis sacrario, tot inter clarissimos
Magistratus locum occupare, impensus à vobis
favor neque metum abtulit omnem, neque soli-
citudinem exemit. Nam cum conjicerem oculos
in unumquemque vestrùm, quos spectata probi-
tatis fama, Religionis studium, æquitatis com-
mendatio, rerum forensium experientia huic urbi
regiæ tam spectabiles, totique Regno tam verendos
effecit, sensi quantis instructum præsidij o-
pporteat eum esse, qui venire vobiscum in tanti
muneris societatem confidat. Ac licet nullis ego
laboribus, nec innatæ, si qua est, solertiæ parci-
tum hætenus voluerim, ut imponendi mox one-
ris molem quoquomodo sustinerem, sentio nihi-
lo feciùs, quàm temerè ad tantum honoris fasti-
gium adspirarem, nisi ex assiduo vobiscum usu
certa potentissimi ad rem bene gerendam præsidij
spes affulgeret.

Scilicet vestra me omnium exempla rudem
adhuc inexpertumque rerum magnarum erudient,

X 4

&

& quotidianum perfecti absolutique Magistratus specimen ostentabunt. Felicem me fortunatumque S. P. I. Ill. Præsid. Senat. Clariss. si ponere in lucro possim tot momenta, tot incitamenta virtutum; si vestram in defungendo munere prudentiam, assiduitatem, diligentiam, integritatem possim æmulari!

Verùm ad istas, quæ mihi cum cæteris communes sunt, partes obeundas accedit aliud officij genus, quod mihi singulatim incumbit, cui exsolvendo par an futurus unquam ego sim, non ausim mihi polliceri. Intellego perenne quoddam grati ac memoris animi monumentum, quod à me pro jure suo postulat singularis illa humanitas ac benevolentia, qua parentem amantissimum per tot annos devinxistis. Conscius hic quidem quantum debeat vobis omnibus, & brevior ratus esse vitæ suæ terminos, quàm ut referre gratiam pro dignitate possit, voluit beneficij vestri memoriam in filio propagari, neque me tam paterni muneris, quàm sui erga vos studij atque observantiæ hæredem accedere. Hanc ego patris optimi voluntatem tueri sic conabor, ut à patris moribus nihil degenerem filium approbetis. Aggrediar itaque, &c.

A L I A.

*Pro Candidato Magistratus Militiam
valem diu Professo.*

Innumeris per tot annos Pelagi circumactis erroribus, & varijs defunctum periculis tandem aura benignior tranquillum optatae salutis hujus

hujus in portum me revexit, Illustrissime Senatûs Princeps, Præsid. Illustriss. Clarissimi Senatores. Quanquam nec ardor ille commendandi nominis, tumultuosi Martis laboribus sic animum incendit unquam, ut inositum penitus & ipso parentum sanguine propagatum placidæ Themidis studium restinxerit. Imò vel inter ipsas furentis maris procellas, inter gravissima bellorum discrimina sensi crescere magis ac magis, atque in dies promoveri amorem illius tranquillitatis, quâ confessus vester augustissimus perfruitur, quam & pro virili parte cæteris omnibus impertit.

Atque ut nihil ego dissimulem cogitationum mearum coram tot viris illustrissimis, quos reveritus sum semper, ut par erat, quos rerum mearum moderatores ac magistros deinceps sum habiturus; duxi faciendum mihi periculum Navilibus in castris, qualem esse me Forensibus in negotijs deceret. Dum appensum lateri gestabam enses, aut eundem in hostes distringebam, non amore cædis aut sanguinis, sed defendendæ patriæ studio, dicebam, Gladium illum, quem Justitia portat, non ad hominum perniciem, sed ad tuendam legum æquitatem vobis fuisse permissum. Dum contra ventos ac procellas & tumentes irati maris fluctus luctandum foret; sentiebam labore non minùs improbo adversùs civilium negotiorum difficultatem opus esse. Si quæ inter navigandum vitandæ prudenter fyrtes, si quis declinandus scopulus occurreret; memineram, quanta in excutiendis causarum tricis solertia, quanta in pervidendis fraudum ambagibus perspicacia requiretur. Denique quoties aut sustinendum viriliter hostis impetum, aut eundem laceffendum habemus; intelligebam virum Judicem, nullo unquam metu nullâ vi auctoritatis ac gratiæ infringi oportere.

tere. Vestrum erit, Viri Illustrissimi, existimare, qualem ex rudiore illâ disciplinâ fructum perceperim. Quòd si vestrum ad Tribunal accedenti refigenda nihilominus multa, perdiscenda mihi multò plura censebitis; accipite me, pro vos atque obtestor, vestram in disciplinam, tanto docilis animi obsequio erudiendum, quantum olim Tyro Junior præposito Navis Præfecto deferebam.

Quod cùm ab humanitate uniuscujusque vestrum polliceri mihi posse videor, tum certè sperare non dubitem eandem ab Illustrissimo Senatùs Principe gratiam, quem nihilo minùs reverendum semper arbitror, quàm ipsum rei Maritimæ Imperatorem non ita pridem reverebar. Illius singularem in dirimendis litibus solertiam, summam in resolvendis Legum ambagibus dexteritatem, parem in promovendis tuendisque populorum commodis alacritatem, vigilantiam, dignam inclyto nomine ac sanguine gravitatem nec admirari desinam, nec, quantum tenuitatis meæ ratio patietur, venerari.

A L I A.

Quæ confidentiam afferre solent Candidati loci hujus auctoritatem contingentibus, Magni Auspices ac Patroni, arctissima cum amplissimis Magistratibus affinitas atque cognatio, Nomen pro vestrà humanitate amicum vobis semper & acceptum; ea me, ut fatear, quod res est, mirum in modum angunt ac non mediocriter perturbant, Præsides Illustrissimi, Clarissimi Senatores. Sentio enim unus omnium optimè, quan-
cum

tum mihi ferendum onus incumbat, qui circumseptus tot illustribus ac penè domesticis exemplis non modò alienum quidquam ab eà laude committere verear, sed propensissimæ vestræ erga me benevolentiæ, aut etiã honorificæ cuiquam expectationi debeam respondere.

Equidem nec mihi unquam defuit æmulatio nobilis ad gloriam, nec voluntas ad perfringendos obices quoscumque bene præparata. At cogitanti mihi seriò ac maturè perpendenti, quas in eo doctes ac virtutes esse oporteat, qui venire præsumat in societatem vestræ dignitatis, qui sedere non dubitet cum verendis Magistratibus, quos longa rerum Forensium experientia, sublimioris ingenij vis ac sagacitas, spectata jam diu operosissimis causarum in controversiis prudentia nobilitant, visum est semper arduum quid & summâ cum difficultate conjunctum. Quem enim par est habere me sensum tenuitatis meæ, qui nihil in me præter cupidum rei bene gerendæ & patientem disciplinæ animum deprehendam; qui præscriptum Legibus vestris tempus prævertere pertentem; qui rudi & inexpertâ manu formidabilem tractare Themidis Bilancem confidam? Næ me ambitiosi præter modum voti tantùm non pœniteat, nisi me singularis Regis optimi gratia, & vestra imprimis omnium indulgentia confirmarent nutantem, & novam ad bene sperandum fiduciam afferrent.

Sinite igitur, Illustrissimi Præsides, Senatores Clarissimi, ut dulcissimo recreatus illo patrocinio, quo me tutari vobis placuit in præsentia, quo meos fovere tot abhinc annis non destitistis, ad subeundam hodierni discriminis aleam paulò confidentiùs accedam.

Tu

Tu verò Præses Illustrissime, qui vices illius geris, cujus præsidium ac clientelam potissimum ambissem, qui tam bonus in suos, tam comis in omnes videri solet, non abnuēs, uti spero, nobis impertiri partem aliquam illius humanitatis, quam omnibus affatim impendis.

Hac ego spe fretus, Illustrissimi Præsides, Senatores Clarissimi, aggrediar, &c.

A L I A.

Quæ junioribus Candidatis ad vestræ dignitatis communionem aspirantibus incutere metum solent, verenda Senatûs augusti majestas, frequentissima clarissimorum Magistratum corona, gravissimum operosæ inprimis, quam subeundam habent, aleæ discrimen, S. P. I. &c. ea me non modò non conturbant hodie studiosum ejusdem gratiæ petitorum, sed etiam lætissimâ quadam expectatione recreant ac consolantur. Quanquam absit, ut confidens Ego præter cæteros, aut tenuitatis meæ, quam profiteri non dubitem, oblitus videar. Scio unum omnium optimè, quanti sit hujus loci contingere auctoritatem, unde hominum fortunæ ac fata dependent: non ignoro, quibus eum cum ab ingenii, tum ab animi dotibus comparatum esse oporteat, qui in ferendis judicijs assidere confidat probatis tot Magistratibus, quos eruditionis præstantia, longissimus rerum Forensium usus, singularis amor æquitatis & spectatissima gravissimis in controversiis animi firmitas atque constantia commendant. Scio, quantum incumbat oneris ambitioso quantumvis petitori, qui præsertim ante præ-

præscriptam vestris legibus ætatem virium suarum facturus periculum vobis spectantibus descendat. Tamen hæc ipsa plus fiduciæ quàm timoris, plus roboris atque alacritatis, quàm diffidentiae aut torporis inspirant. Nam quid aliud religiosum istud Themidis sacrarium insinuare deceat, præter legum reverentiam & studium æquitatis, quorum semina bene natis animis natura ipsa liberaliter insevit. Quos par est afferre sensus juniori Candidato clarissimorum tot Magistratum præsentiam, nisi ut imitanda sibi putet præclarissima, quibus illi præfulgent, laboris, vigilantiae, assiduitatis, probitatis exempla? Quid suavissimi ipsorum mores spirant, præter humanitatem atque indulgentiam, quâ rudes atque imperitos bonarum Artium adsciscunt ultrò dignitatis suæ in consortium, ut eosdem suis ipsi præceptis informet, & ad magnâ quæque æmulandâ adhortentur?

His ego, & tuo imprimis præsidio fretus, Senatûs Princeps Illustrissime, quod polliceri mihi non verear, Aggrediar, &c.

A L I A.

Pro Clerico Magistratum Clericalem ambiente.

Non inanem magni nominis umbram affectat, quisquis vestræ dignitatis æmulator amplissimum in hunc Ordinem ambit aggregari, Senatûs Princeps Illustrissime, Illustrissimi Præsides, Senatores Clarissimi. Quanti enim est Re-

giæ

giæ Majestatis vindices, tutores Legum, Populorum Judices atque Arbitros appellari! Neque verò vobis minùs honorificum videri debet, quòd Ecclesia sua auctoritati vestræ jura credidit, & suum in hoc æquitatis domicilio præsidium ac decus collocatum sibi gratulatur.

Hinc illa Senatum inter ac Sacerdotium necessitudo singularis, ut eos, qui sacræ militiæ nomen dedere, societatis atque consiliorum in partem admittere non vos pigeat, & præstantissimos inter Magistratus adscribendos ultrò ac volentes censueritis.

Hac ego fiduciâ fretus multò magis, quàm ullis ad tuendam tanti muneris amplitudinem instructus præsidij descendo petitor in arenam, & mihi etiam atque etiam precor impertiri partem aliquam illius bonitatis atque benevolentiæ, quâ studiosissimum quemque Magistratûs Candidatum fovere consuevistis.

Tu mihi patrociniûm tuum pro humanitate tuâ non abnues, Senat. P. Ill. neque suffragari judicio tuo dubitabunt tot Clarissimi Senatores, qui te colunt omnes & amant; adeò splendore virtutum tuarum, & mitissimi ingenij comitate singulorum animos devinxisti. Tu mihi, inquam, patrociniûm tuum non abnues, qui, ut adirem hujus discriminis aleam, hortator non semel adfuisti, & me viribus meis, ut par est, diffidentem de tuâ etiam humanitate bene sperare jussisti. Quare, &c.

—§ (o) §—

ALIA:

A L I A.

*Pro Filio , cujus in gratiam Pater
Magistratum abdicat.*

Quàm multis ego devinctus nominibus vestrum ad Tribunal accedo gratum ac memorem animum testaturus, Senat. P. Ill. Illustrissimi Præsides, Senat. Clar. Debeo singulares optimo Regi gratias, qui Magistratûs auspicandi facultatem indulxit. Non me filere patitur vestra in parentem meum constans per tot annos benignitas atque benevolentia, cujus partem in me aliquam sentio pro vestra humanitate derivari. Ipsa parentis amantissimi charitas, qui me vocat in difficilem pariter & honorificam provinciam, postulat gratissimam in filio voluntatem.

Quid me facere par est, ut in hodiernâ contentione vestro dignus calculo videri possim? Utinam equidem deprehenderem in me aliqua virtutum illarum semina, quarum felix comitatus clarissimos, quotquot hîc adsunt, Viros circumstat, quos plena majestate gravitas, consummata prudentia, laus probitatis, æquitatis fama commendant. Verùm dotes illas ac virtutes cum vindicare mihi non liceat, felicem me saltem ac fortunatum, si strenuo ac diligenti obsequio sinceram optimo Principi fidem, si devotissimo in unumquemque vestrum studio, meam amplissimo huic Ordini observantiam approbare possim! Si quam impendistis parenti amantissimo benevolentiam, hanc omni officio promeruisse videar! Conscius ille quidem quàm sit impar unus referendæ vobis.

bis.

bis, ut par est, gratiæ, filium in partem memoris animi putavit adsciscendum, neque tam in eo paternam provinciam, quàm suam erga vos voluntatem esse propagandam. Quem ego facere votorum compotem, quàm cupidè ambiam, patere etiam atque etiam precor, Sen. P. Ill. interpellari te à me vadem atque obsidem, apud quem ipsum fidei sacramentum dicturus sum.

A L I A,

ET si votorum meorum benignitate vestra compos factus habeo plurimum, unde mihi gratuler S. P. Ill. &c. tamen incipio subvereri, ne fortè videar altiùs adspirasse, quàm decebat, aut certè præfinitum adeundis Magistratibus honoribus tempus festinatione præposterâ anteveruisse. Etenim dum contemplor attentius augustam Senatûs amplissimi majestatem, & oculos circumfero ad illa subsellia tot verendis referat Magistratibus, sentio quanti sit auctoritatem hujus loci contingere, & spectatissimos inter virtutum omnium laude viros recenseri.

Nam quid ad commendationem vestri Ordinis tam altum prædicari possit, quod ejusdem dignitate inferius videri non debeat? Agite; quam meretur apud omnes admirationem primum illud Galliarum Tribunal, hæc Princeps maximæ Regni Curia, hic confessus primariæ nobilitatis, quo judice atque arbitro gravissimæ cujuscumque generis controversiæ deciduntur; in quem adscribi votis omnibus ambiunt, quotquot Duces creantur à Regibus, tam plenâ dignitatis appellatione,

latione, hoc honoris apice non contenti, donec in vestrum numerum aggregentur, & permixti vobiscum iisdem in subsellijs consideant? Quam obtinet apud universas Imperij nostri provincias laudem ac famam hic Senatus cæterorum veluti parens, à quo videlicet omnes prognati, cujus in subsidium crescente regno & negotiorum multitudine varijs deinde temporibus sunt à Regibus nostris instituti.

Sed an brevibus Regni Gallici finibus circumscribitur Ordinis vestri reverentia? Quò enim habetur in pretio ab exteris gentibus, quæ sedem hanc tam sæpe contentionum suarum iudicem atque arbitram elegerunt? Quoties vestrum ad Tribunal clarissimi totius Europæ Principes, Reges, Imperatores appellavêre, ut ex ore vestro sua veluti fata in causâ fortunarum, interdum & capitis expectarent.

Erit igitur aliquis tam conscius ingenitæ virtutis, tam felicibus vel à naturâ, vel ab educatione instructus præsidijs, qui sibi pertimescendum non putet participem fieri vestræ dignitatis, & ad tantum honoris fastigium assurgere? Neque enim vacuum & inane nomen geritis, neque aut Togâ, aut Purpurâ, aut reliquis Magistratûs prærogativis atque insignibus vestri muneris amplitudo continetur. Alijs gradibus pervenistis ad eam gloriæ famam, quam suspicit universus orbis ac reveretur. Vobis sagacissimi ingenij sublimitas, prudentia singularis, Juris utriusque, Legum, Consuetudinum, totius Antiquitatis explorata cognitio, longus rerum Forensium usus, spectata difficillimis in controversiis dexteritas, assiduus labor, probitas, fides, æquitas tantam ubique nominis commendationem peperere.

X

Me

Me verò, P. I. quem sua tenuitas incusat, & ætas, cui pro vestrà humanitate derogandum ce-
 fuitis, tanto oneri sustinendo parem nondum
 effecit, penè pigeat vestram ambijsse gratiam, mi-
 me tacita laudis æmulatio, cupida præter mo-
 dum rei bene gerendæ voluntas, & vestra impu-
 nis indulgentia recrearent. Vestrum erit P. I.
 C. S. rudem & inexpertum Tyronem consilij
 experientiâ, exemplis erudire; meum verò do-
 cilem culturæ ac disciplinæ patientem, quod
 unum in me recipio, animum asserre.

A L I A.

EXimium illud & singulare prorsus vestræ
 nostram ætatem humanitatis ac benivo-
 lentia argumentum est, pro quâ immor-
 les debemus vobis omnibus, & referimus, ut p-
 est, gratias S. P. Ill. Præsides Illustrissimi, Ampli-
 mi Senatores; quòd junioribus nobis facili-
 vestros honores patere aditum volueritis. Tame-
 dicam ego confidentiùs, neque vereor, ne qu-
 vestrum mihi succenseat, aut levioze poni à me
 loco beneficij magnitudinem arbitretur, dignu-
 hoc fuisse sagaciore prudentiâ consilium; nequ-
 quidquam à vobis aut dignitati vestre conveni-
 tius, aut informandæ gravissimis rebus Juventu-
 aut publicæ etiam rei salubrius constitutum ve-
 deri, quàm quòd vestræ auctoritatis in consilio
 tium nos ante tempus Legibus præscriptum ve-
 mitti placnerit.

Quid enim prudentissimos viros & reru-
 Forensium scientiâ, usu atque exercitatione spe-
 ratissimos magis deceat, quàm habere comiti-
 ac

ac socios cupidos bonarum Artium æmulatores, qui quotidiana eruditionis veræ documenta excipiant, qui gravissimorum Magistratum ab ore pendeant Auditores attenti ac seduli, qui arcana Themidis Oracula suspiciant & admirentur? Quid osores otij & patientes laboris Magistratus delectet impensius ac consoletur, quam si propensam plus æquo ad cessandum juventutis indolem patientiâ suâ atque assiduitate sic traducant ad meliora, ut in operosâ negotiorum mole se amet, & laudabilem Fori exercitationem desidiosis mollioris vitæ illecebris faciliè anteponat.

Nobis verò, quibus hoc gratificari per vestram humanitatem non piget, ut in consortium vestræ dignitatis maturâ nondum ætate veniamus, quanta necessitas incumbit, ut quantocyùs Forensis militiæ leges, instituta, disciplinam imbibamus. Quod aiunt vulgò, magnum esse quid à teneris assuescere, quos, amabo, respiciat æquius generatim & universè dictum illud, quàm eos, quibus in laborioso litium ac controversiarum curriculo vita traducenda est; qui nisi recentibus adhuc à studio Litterarum animis prima contentiosæ inprimis operæ rudimenta vestris sub oculis didicerimus, vix ac ne vix quidem defugimus periculum, ne fastidio ac satietate languescat animus, nec perinde ac debet, laudis ac gloriæ stimulis urgeatur. Nihil est porrò, quod nobilem illam gloriæ æmulationem vehementius acuat, quàm tot clarissimorum Magistratum in numerum ac societatem cooptari, quorum suffragio si quid dicere, si quid facere dignum contigerit, is votorum ac gaudiorum cumulus accedat.

Agitur & magna publicæ rei utilitas, ut inter verendos canitie suâ & longo usu contritos Magistratus, juniores etiam Candidatos agnoscat.

Y 2

Quar-

Quantam enim toti Galliæ expectationem movent illi, quos optimis moribus atque institutis adulescere sentiat! Quàm lætâ surgit populis sibi gratulandi seges, qui non defuturos unquam sibi polliceantur, quos in angustijs suis, in orbitate, in periculis studiosos rerum suarum defensores ac vindices prævideant; qui novis quotidie incrementis spectabilem toti orbi augusti Senatûs existimationem ac famam increbrescere intelligant.

Quare si nobis pro vestrâ indulgentiâ egregiè consultum voluistis, qui nostram ætatem vestrâ in subsellia admiseritis, vestræ etiam gloriæ, partecite, si dico, communitibus populorum commodis etiam consuluistis. Meum erit in obeundo Magistratu ita personam tueri meam, nihil ut penitendum dixisse videri possim.

A L I A.

Ad petendam Regij Oratoris dignitatem comparata.

Tanta est Oratoris Regij dignitas, tam honorifica appellatio, amplitudo tam singularis Præses Illustrissime, Clarissimi Senatores, lucis suæ splendore faciliè perstringat juniora præsertim oculos, & tacitum illius ambiendæ desiderium inspiret. Tamen an licebit mihi pro humanitate vestrâ confidentiùs profiteri, quod sentio, & intimos cordis mei recessus coram sapientissimis viris aperire?

Ego sic existimavi semper Oratoris Regij munus, cujus me Candidatum esse permittit præ-

prætendere quidpiam aliud, quod titillet magis animos, & ingenitam rei bene gerendæ amulationem acrius incendat: speciosam dico, quam offert illustrandi tempus in omne nominis, & colligendæ non vulgaris gloriæ segetem. Quid enim tam admirabile, quàm in amplissimo gravissimorum Senatorum confessu exurgere unam aliquem, qui id, quod omnibus sentiendum, solus prævertere ac eloqui confidat? quid tam jucundum auditu, quàm sapientibus sententijs gravibusque verbis ornata Oratio ac perpolita? Quid tam magnificentum, quàm judicum religiones, Senatûs gravitatem unius Oratione ad suam sententiam converti? quid Oratori ipsi tam optabile, quàm ut & sibi ipse honori, & amicis utilitati & Reipublicæ emolumento esse possit?

Verùm quantò illustrior ejusmodi provincia esse solet, tantò periculosior videri debet illi, qui ejusdem petitor ambitiosus accedat. Est aliquis enimverò, ita securus sui, ita propriæ tenuitatis oblitus, ut metuendæ plenum opus alexæ vel adire sine metu, vel desungi cum gloriâ se posse præsumat? Neque enim passim obvium est in eo stadio tam feliciter decurrere, in quo incerta plerumque ac lubrica, referta salebris ac sentibus, ambagibus implicata via se offert.

Mihi certè, cui nec defuit unquam æmulationis nobilis ad laudem, nec voluntas ad perfringendos obices quoscumque comparata, cogitanti seridè ac maturè perpendenti, quâs in eo dotes esse oporteat, qui Regij Oratoris partes implere non ignobiliter velit, visum est arduum quiddam & summâ cum difficultate conjunctum. Age enim, quàm vivida vis ingenij, quàm copiosa, quàm exulta dicendi facultas, quàm eximia utriusque juris scientia, quàm explicata municipa-

sum externarumque Legum notio, quam familiaris Regiarum Constitutionum usus requiritur. Ad hæc quanta mentis acies in expediendis tricarum nodis, in resolvendis ambagibus perspicacia, in relegendis simulationum involucris iudicij maturitas, in dirimendis litigantium contentionebus laus æquitatis accedat necesse est.

Hæc porrò gerendi cum laude tam operosi Magistratûs adjumenta quoniam gratulari mihi non ausim, qui nec felicibus satis natus auspicijs, nec longâ propter ætatem rerum experientiâ videri possum instructus, non contingerem hodiæ loci hujus auctoritatem verendi muneris cupidus præter modum petitor, nisi vestra dissidentem, ut par est, viribus proprijs benevolentia sustentaret.

Verùm quoniam visum est vobis laboris et solertiæ nostræ, si qua est, facere periculum, ita me geram, Præses Illustrissime, Clarissimi Senatores, ut Antecessoris mei, qui partes suas implevit multâ cum laude, & Collegarum meorum, quantum erit in me, vestigijs insistam.

F I N I S.

